

Финансирано от
Европейския съюз

NextGenerationEU

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ

КОМПОНЕНТ 4 „НИСКОВЪГЛЕРОДНА ИКОНОМИКА“

ИНВЕСТИЦИЯ „ПОДКРЕПА ЗА ОБНОВЯВАНЕ НА СГРАДНИЯ ФОНД“

НАСОКИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

**ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СРЕДСТВА ЧРЕЗ ПОДБОР НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ
НА ИНВЕСТИЦИЯ ПО ПРОЦЕДУРА VG-RRP-4.020 „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО
ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО
ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ“, С ФИНАНСИРАНЕ ПО ЛИНИЯ НА МЕХАНИЗМА ЗА
ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ**

ДЕКЕМВРИ 2022 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ИНВЕСТИЦИЯ „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА НЕЖИЛИЩНИЯ СГРАДЕН ФОНД“ ПО ПЛАНА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ	5
1.1. ВЪВЕДЕНИЕ	5
1.2. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СРЕДСТВА ПО МВУ.....	8
2. ПРОЦЕДУРА „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ“	8
3. ЦЕЛИ НА ПРЕДОСТАВЯНИТЕ СРЕДСТВА ПО ПРОЦЕДУРАТА И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ.....	9
4. ОБЩ РАЗМЕР НА СРЕДСТВАТА ПО ПРОЦЕДУРАТА	11
5. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА ..	12
6. МИНИМАЛЕН И МАКСИМАЛЕН РАЗМЕР НА СРЕДСТВАТА	13
7. ПРОЦЕНТ НА СЪФИНАНСИРАНЕ	15
8. ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ И ПАРТНЬОРИ:	17
9. ДОПУСТИМИ СГРАДИ, ОБЕКТИ НА ИНТЕРВЕНЦИЯ ПО ПРОЦЕДУРАТА.....	18
10. ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ:	18
10.1. СТЕПЕН НА ПРОЕКТНА ГОТОВНОСТ.....	23
10.2. ИЗПЪЛНИТЕЛИ ОТ СТРАНА НА КРАЙНИТЕ ПОЛУЧАТЕЛИ НА СРЕДСТВА ПО ПРОЦЕДУРАТА.....	25
11. КАТЕГОРИИ РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ.....	26
11.1. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ: РАЗХОДИ, КОИТО СЕ ПРИЗНАВАТ ПРИ ОТПУСКАНЕ НА СРЕДСТВАТА	26
11.2. НЕДОПУСТИМИ РАЗХОДИ	29
12. ПРИЛОЖИМ РЕЖИМ НА МИНИМАЛНИ/ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ	30
12.1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ	30
12.2. ПРИЛОЖИМИ ПРАВИЛА ЗА ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ ПО ВИДОВЕ ИНТЕРВЕНЦИИ...	33
13. ХОРИЗОНТАЛНИ ПОЛИТИКИ	41
13.1. УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ.....	41
13.2. РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И НЕДОПУСКАНЕ НА ДИСКРИМИНАЦИЯ, РАВЕНСТВО МЕЖДУ ПОЛОВОТЕ	41
14. СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПА ЗА „НЕНАНАСЯНЕ НА ЗНАЧИТЕЛНИ ВРЕДИ“	41
15. МИНИМАЛЕН И МАКСИМАЛЕН СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА.....	44
16. РЕД ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИЯ.....	45
17. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИЯ	47
18. НАЧИН НА ПОДАВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИЯ	51
19. СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ, КОИТО СЕ ПОДАВАТ НА ЕТАП КАНДИДАТСТВАНЕ.....	52
20. КРАЕН СРОК ЗА ПОДАВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ.....	53
21. ПРОЦЕДУРА ЗА СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОРИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ С КРАЙНИТЕ ПОЛУЧАТЕЛИ И ИЗДАВАНЕ НА ОТКАЗИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СРЕДСТВА	54
21.1. УВЕДОМЯВАНЕ ОТНОСНО РЕШЕНИЕТО НА СНД.....	54
21.2. СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОР ЗА ФИНАНСИРАНЕ.....	54
22. ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ НАСОКИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ	56

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
Деминимис	Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на ЕС (ДФЕС) към помощта de minimis
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗЕЕ	Закона за енергийната ефективност
ИС за МВУ	Информационна система за Механизма за възстановяване и устойчивост (Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020 (ИСУН 2020), раздел „Национален план за възстановяване и устойчивост“ (НПВУ).
КСС	Количествено-стойностна сметка
КП	Краен получател ¹
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МВУ	Механизъм за възстановяване и устойчивост
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОРГО	Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014
ОС	Оценка за съвместимост на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони
ПВУ	План за възстановяване и устойчивост
ПИИ	Предложение за изпълнение на инвестиции
СМР	Строително-монтажни работи
СНД	Структура за наблюдение и докладване
ЮЛНЦ	Юридически лица с нестопанска цел

¹ Краен получател“, по смисъла на постановлението ПМС 114 от 8 юни 2022 година за определяне на детайлни правила за предоставяне на средства на крайни получатели от Механизма за възстановяване и устойчивост, е кандидат за средства от Механизма за възстановяване и устойчивост, чието предложение за изпълнение на инвестиция е одобрено с решение на ръководителя на структурата за наблюдение и докладване в резултат на извършена процедура чрез подбор или чрез директно предоставяне на средства по това постановление и с когото е сключен договор или е издадена заповед за предоставяне на средства от Механизма.

Финансирано от
Европейския съюз
NextGenerationEU

УСЛОВИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

за получаване на средства по процедура BG-RRP-4.020 „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ чрез подбор на предложения за изпълнение на инвестиции от крайни получатели

1. ИНВЕСТИЦИЯ „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА НЕЖИЛИЩНИЯ СГРАДЕН ФОНД“ ПО ПЛАНА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

1.1. Въведение

В контекста на европейския преход към зелена икономика, като една от централните теми на Европейската политика, Планът за възстановяване и устойчивост на Република България се фокусира върху декарбонизацията и климатичната неутралност на градовете. На сградите в Европейския съюз (ЕС) се падат 40% от употребата на енергия и 36% от произведените въглеродни емисии. За да се постигне предложената от Европейската комисия (ЕК) цел за намаляване на емисиите с най-малко 55% до 2030, ЕС трябва да намали емисиите на парникови газове от сградите с 60%, изразходването на енергия с 14% и разходът за отопление и охлаждане с 18%.

С цел осигуряване на координиран и съгласуван подход в целия ЕС и изпълнение на стратегията на Енергийния съюз всяка държава членка (ДЧ) изготвя Интегриран национален план в областта на енергетиката и климата (2018) и окончателен Интегриран план (2019 г.). Интегрираният план в областта на енергетиката и климата на Република България (ИНПЕК)² включва разработен интегриран модел за прогнозиране в областта на енергетиката и климата и разработване на Дългосрочна стратегия в областта на климата.

С ИНПЕК се определят основните цели и мерки за осъществяване на националните политики в областта на енергетиката и климата, в контекста на европейското законодателство, принципи и приоритети за развитие на енергетиката. Основните цели, заложи в ИНПЕК са:

- стимулиране на нисковъглеродно развитие на икономиката;
- развитие на конкурентоспособна и сигурна енергетика;
- намаляване зависимостта от внос на горива и енергия;
- гарантиране на енергия на достъпни цени за всички потребители.

Политиката в областта на енергийната ефективност (ЕЕ) е много съществен елемент от националната и европейската енергийна политика в областта на климатичните промени. Процесът на преминаване към енергетика с ниски нива на вредни емисии изисква повишаване на енергийната ефективност, увеличаване използването на енергия от възобновяеми източници в брутното крайно енергийно потребление, подобряване на енергийното управление, развитие на енергийната инфраструктура и изграждането на вътрешния пазар, както и разработването на различни концепции и внедряване на нови технологии и услуги. В съответствие с приоритетите на ЕС, енергийната ефективност е първият приоритет в енергийната политика и е от основно значение за изпълнението на целите за периода 2020–2030 г. Нормативната уредба на България в областта на ЕЕ е приведена в съответствие с европейското законодателство, като основният документ, осигуряващ изпълнението на политиката в тази област е Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ). В изпълнение на изискванията на ЗЕЕ и съгласно разпоредбите на Директива 2012/27/ЕС и Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите са разработени и са в процес на изпълнение следните стратегически документи:

- Национален план за действие по енергийна ефективност 2014–2020 г.;
- Национален план за сгради с близко до нулево потребление на енергия 2015 г. – 2020 г.;

² <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1301>

- Национален план за подобряване на енергийните характеристики на отопляваните и/или охлаждаемите сгради – държавна собственост, използвани от държавната администрация;
- Национална дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от обществените и частния национален жилищен и търговски сграден фонд.

Съгласно Директива (ЕС) 2018/844 на Европейския парламент и на Съвета, изменяща Директива 2010/31/ЕС, е разработена Дългосрочна национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. (Приета от Министерския съвет с Протокол № 8 от 27.01.2021 г.), с която се определят следните национални цели:

- индикативни междинни цели за 2030 г., 2040 г. и 2050 г.;
- примерно описание на финансови средства за подпомагане на изпълнението на стратегията;
- ефективни механизми за насърчаване на инвестициите в санирането на сгради.

Етапните цели за обновяване на жилищния и нежилищния сграден фонд, съгласно дългосрочната национална стратегия са:

Индикатор		2021-2030 г.	2031-2040 г.	2041-2050 г.
Спестявания на енергия общо	GWh/y	2 917	6 502	7 329
Жилищни сгради	GWh/y	2 477	5 694	6 294
Нежилищни сгради	GWh/y	440	808	1 035
Обновена площ	m ²	22 203 509	49 570 668	55 823 015
Жилищни сгради	m ²	19 026 656	43 735 175	48 343 297
Нежилищни сгради	m ²	3 176 852	5 835 493	7 479 718
Обновена площ от съществуващия сграден фонд за обновяване в момента	%	8%	18%	20%
Спестяване на емисии CO ₂	тон	1 306 435	2 891 610	3 274 453
Жилищни сгради	тон	1 065 184	2 448 461	2 706 441
Нежилищни сгради	тон	241 251	443 149	568 012

Към края на 2021 г. са обновени едва 4,2% от многофамилните жилищни сгради, 11% от РЗП за жилищни сгради и 9,6% от РЗП за нежилищни сгради, 1,7% от площта на административните сгради и само 2,1% от сградите от културна инфраструктура. Нуждите за обновяване на жилищни и нежилищни сгради са значителни и далеч надхвърлят постигнатото до момента.

Постигането на целите за повишаване на енергийната ефективност е стратегически свързано с обновяването на сградния фонд. Съгласно одобрения План за възстановяване и устойчивост на Република България, инвестицията за устойчиво енергийно обновяване на нежилищния сграден фонд е в областта на стълб „Зелена България“, Компонент 4 „Нисковъглеродна икономика“.

Специфични цели на инвестицията за устойчиво енергийно обновяване на нежилищния сграден фонд са:

- Подобряване енергийните характеристики на националния сграден фонд от нежилищни сгради, чрез прилагане на устойчиви интегрирани високоефективни енергийни мерки;
- Достигане на клас на енергопотребление „В“ след прилагане на енергоспестяващи мерки при публични сгради;
- Намаляване на разходите за енергопотребление, което ще доведе и до спестяване на публичен ресурс;
- Подобряване на условията в помещенията за предоставяне на услуги и за работа;
- Постигане на 30% спестяване на първична енергия за всеки обект от нежилищния сграден фонд.

Настоящите Насоки за кандидатстване определят условията за кандидатстване и изпълнение на ПИИ, както и реда за предоставяне на финансиране по инвестиция „Подкрепа за обновяване на сградния фонд“ от ПВУ, насочени към енергийно обновяване на публични държавни и общински сгради за административно обслужване, сгради за обществено обслужване в областта на културата и изкуството и сгради за спорт.

По данни от Дългосрочна национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. сертифицираните сгради за административно обслужване са над 20%. Анализът показва, че 52,2% от съществуващите административни сгради са построени и въведени в експлоатация през периода 1959 г. – 1977 г., т.е. тяхното проектиране е извършено по най-старите строително-технически норми от 1959 г., а останалите 32% от сградите са проектирани и изпълнени по норми от 1974 г. до 1986 г. Само 15% от административните сгради, заемани от централната администрация, са проектирани и изпълнени след 2005 г., през който период българското законодателство е обхванато от процес на хармонизация в съответствие с европейското законодателство по енергийна ефективност.

Прегледът и анализът показват, че в рамките на изпълнени и в процес на изпълнение проекти по ОПРР 2007-2013 и ОПРР 2014-2020 г. едва 1,7% кв. м. от нуждите от обновяване на административни сгради и само 2.1% кв. м. от нуждите за обновяване на сградите от културната инфраструктура са покрити.

За постигане на националните цели за енергийна ефективност и на целите на ниво ЕС сградният фонд е идентифициран като сектор с все още голям потенциал за икономии на енергия. Лошите енергийни характеристики на сградите налагат предприемане на мерки за повишаване на енергийната им ефективност, още повече че тяхното прилагане води до пряк ефект върху намаляването на емисиите на парникови газове.

Основният проблем в публичната инфраструктура е свързан с ниската степен на енергийна ефективност. Мерките ще имат и допълнителен ефект, тъй като ще осигурят рентабилна експлоатация на обществените сгради, което ще позволи устойчиво да продължи управлението и поддръжката им, с оглед предоставяне на по-добри и допълнителни услуги на населението.

Следва да се има предвид, че публичните сгради имат съществена роля за по-бързо и задълбочено обновяване, тъй като те са с висока степен на видимост в обществения живот. Това стимулира разбирането за ползите от енергийната ефективност при всички крайни потребители на енергия и променя обществените нагласи в подкрепа на цялостния процес на обновяване и поддръжка на сградите.

1.2. Институционална рамка за прилагане на настоящата процедура за предоставяне на средства по МВУ

Ресорно министерство (РМ) – Структура за наблюдение и докладване (СНД), съгласно ПМС №157 от 7 юли 2022 г. за определяне на органите и структурите, отговорни за изпълнението на Плана за възстановяване и устойчивост на Република България и на техните основни функции, отговорна институция за изпълнението на инвестиция „Подкрепа за обновяване на сградния фонд“ за подмярка „Обновяване на нежилищни сгради, включително обществени сгради“ е Министерство на регионалното развитие и благоустройството, в частност Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“ (ГД СППРР). Тя е отговорна дирекция за цялостното изпълнение на инвестицията, в т.ч. публикуване на Насоки за кандидатстване, сключване на договори, мониторинг и контрол на изпълнението, извършване на плащания към крайните получатели, отчитане степента на изпълнението на компонентите към Министерство на финансите. Отговорни ведомства за изпълнение на инвестицията: Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерски съвет – Централно координационно звено, Министерство на финансите – дирекция „Национален фонд“ и дирекция „Икономическа и финансова политика“, Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“.

Цялостният контрол на изпълнението на инвестициите по ПВУ се осъществява от дирекция „Национален фонд“ в Министерство на финансите.

„Краен получател“ по смисъла на постановление на Министерски съвет №114 от 8 юни 2022 година за определяне на детайлни правила за предоставяне на средства на крайни получатели от Механизма за възстановяване и устойчивост, е кандидат за средства от Механизма за възстановяване и устойчивост, чието предложение за изпълнение на инвестиция е одобрено с решение на Ръководителя на структурата за наблюдение и докладване в резултат на извършена процедура чрез подбор или чрез директно предоставяне на средства по това постановление и с когото е сключен договор или е издадена заповед за предоставяне на средства от Механизма.

2. ПРОЦЕДУРА „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ“

Съгласно разпоредбите на Директива 2010/31/ЕС и Директива 2012/27/ЕС, публичните органи на национално, регионално и местно ниво следва да служат за пример по отношение на енергийната ефективност. В тази връзка Република България е определила по-амбициозна цел за обновяване на сградите, притежавани и ползвани от централната администрация като законовото изискване, заложено в чл. 23, ал. 1 от ЗЕЕ, е във всички отоплявани и/или охлаждащи сгради – държавна собственост, използвани от държавната администрация. ежегодно да се предприемат мерки за подобряване на енергийните характеристики на поне 5% от общата разгъната застроена площ (РЗП). В основата на съображенията за налагане на по-амбициозна цел стои освен необходимостта от намаляване на енергийното потребление в сградите, поради въздействието му в дългосрочен план, но и стимулиращата роля на сградите, притежавани от публични органи, тъй като те представляват значителен дял от сградния фонд и са с висока степен на видимост в публичния живот.

В рамките на настоящата процедура се предвижда финансиране на мерки за енергийно обновяване на държавни и общински сгради за административно обслужване, сгради за обществено обслужване в областта на културата и изкуството и сгради за спорт.

Настоящата процедура е свързана с изпълнение на подмярка 2 на инвестиция С4.11 „Подкрепа за обновяване на сградния фонд“ от Плана за възстановяване и устойчивост и определя условията за подбор на предложения в съответствие с етап (milestone) 72 „Покани за

представяне на предложения за енергийно ефективно обновяване на нежилищни сгради“ към Плана за възстановяване и устойчивост.

Изпълнение на инвестициите по процедурата ще допринесе за постигане на етап 73 Подписване на договори за енергийноефективно обновяване на нежилищни сгради, постигане на цел 74 Завършено енергийноефективно обновяване на нежилищни сгради — обновена площ на обществени сгради (подмярка 2) и цел 75 Завършено енергийноефективно обновяване на нежилищни сгради — брой на обновените сгради (подмярка 2) към Плана за възстановяване и устойчивост.

Насоките за кандидатстване по настоящата процедура утвърждават: условията за кандидатстване за получаване на средства и условията за изпълнение на одобрените инвестиции.

Средствата по настоящата процедура се предоставят чрез подбор на предложения за изпълнение на инвестиции от крайни получатели, съгласно чл. 3, ал. 2, т. 1 на Постановление на Министерския съвет № 114/08.06.2022 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на средства на крайни получатели от Механизма за възстановяване и устойчивост (обн. ДВ, бр. 43 от 10.06.2022 г., изм. и доп. ДВ. бр.70 от 30 Август 2022г.).

Оценката по настоящата процедура ще се извършва на един етап, в съответствие с чл. 17 на Постановление на Министерския съвет № 114/08.06.2022 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на средства на крайни получатели от Механизма за възстановяване и устойчивост (обн. ДВ, бр. 43 от 10.06.2022 г., изм. и доп. ДВ. бр.70 от 30 Август 2022г.).

Наличният финансов ресурс по компонента за подкрепа на отделните видове допустими сгради, е разпределен на база място на изпълнение на инвестициите в три групи общини.

Кандидатстването по настоящата процедура се осъществява въз основа на предложения по място на изпълнение на инвестициите в групи общини, които се оценяват в съответствие с критериите, описани в настоящите Насоки за кандидатстване. Кандидатите за средства подават предложение за изпълнение чрез формуляр за кандидатстване в Информационната система за Механизма за възстановяване и устойчивост в съответствие с условията, определени в настоящите Насоки за кандидатстване.

Оценката и класирането на ПИИ се извършва от оценителна комисия, назначена със заповед на Ръководителя на структурата за наблюдение и докладване.

3. ЦЕЛИ НА ПРЕДОСТАВЯНИТЕ СРЕДСТВА ПО ПРОЦЕДУРАТА И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Основната цел на настоящата процедура за предоставяне на средства от МВУ е **енергийно обновяване на държавни и общински сгради, за административно обслужване, сгради за обществено обслужване в областта на културата и изкуството и сгради за спорт.**

Конкретни цели:

- Подобряване енергийните характеристики на **държавни и общински сгради**, чрез прилагане на високоефективни енергийни мерки;
- Достигане на клас на енергопотребление минимум „В“ след прилагане на енергоспестяващи мерки при публични сгради, с изключение на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство;
- Постигане на минимум 30% спестяване на първична енергия за всеки обект от нежилищния сграден фонд;

- Намалвяване на разходите за енергопотребление, което ще доведе и до спестяване на публичен ресурс;
- Подобряване на условията в помещенията за предоставяне на услуги и за работа.
- Спазване на „принципът за ненасяне на значителни вреди“ (2021/C58/01 по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852);

Очаквани резултати³:

- 616 обновени публични сгради;
- 1 426 837 кв. м подобрена публична инфраструктура (РЗП);
- Постигане на минимум 30 % от спестяванията на първична енергия за всяка сграда при спазването на „принципът за ненасяне на значителни вреди“ (2021/C58/01 по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852⁴);
- Достигане на клас на енергопотребление минимум „В“ след прилагане на енергоспестяващи мерки с изключение на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство.
- Принос за изпълнение на целите на дългосрочната национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г. - към 2030 г.;
- Подобряване на експлоатационните характеристики за удължаване на жизнения цикъл на сградите.

В ПИИ (формуляра за кандидатстване в ИС за МВУ) кандидатите следва да зложат и предоставят информация по посочените по-долу индикатори.

1. Завършено енергийно-ефективно обновяване на нежилищни сгради — брой на обновените сгради;
2. Завършено енергийно-ефективно обновяване на нежилищни сгради — обновена площ на обществени сгради (подмярка 2)– РЗП кв.м.
3. Понижаване на годишното потребление на първична енергия (KWh/год);
4. Намалвяване на емисиите на парникови газове (T/CO₂ екв.)

ВАЖНО! За целите на отчитането на постигнатите резултати (индикатори) по настоящата процедура е необходимо след приключване на дейностите за СМР, в рамките на окончателното отчитане на изпълнявания договор за финансиране на одобрената инвестиция, КП да изготви независима експертна оценка от сертифициран енергиен

³ Очакваните резултати следва да бъдат постигнати на база предложения по настоящата процедура, както и предложения по процедурата за енергийна ефективност на публичен сграден фонд на Българска академия на науките

⁴ Чл.17 на РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2020/852 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 18 юни 2020 година за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 ”Значителни вреди за екологичните цели 1. За целите на член 3, буква б), като се отчита жизненият цикъл на продуктите и услугите, предоставяни посредством дадена икономическа дейност, включително доказателствата от налични оценки на жизнения цикъл, се приема, че дадена икономическа дейност се счита за нанасяща значителни вреди при: а) смекчаването на изменението на климата, когато тази дейност води до значителни емисии на парникови газове; б) адаптирането към изменението на климата, когато тази дейност води до увеличаване на неблагоприятното въздействие на настоящия климат и на очаквания бъдещ климат върху самата дейност, или върху населението, природата или активите; в) устойчивото използване и опазването на водните и морските ресурси, когато тази дейност влошава: i) доброто състояние или добрия екологичен потенциал на водните обекти, включително на повърхностните и подземните води; или ii) доброто екологично състояние на морските води; г) кръговата икономика, включително предотвратяването на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране, когато: i) тази дейност води до значителна неефективност при използването на материалите или при прякото или непряко използване на природни ресурси като невъзобновяеми източници на енергия, суровини, вода и земя, на един или повече етапи от жизнения цикъл на продуктите, включително по отношение на трайността и на възможностите за поправка, осъвременяването, повторната употреба или рециклирането на продуктите; ii) тази дейност води до значително увеличаване на образуването, изгарянето или обезвреждането на отпадъци, с изключение на изгарянето на нерестируемите опасни отпадъци; или iii) дългосрочното обезвреждане на отпадъци може да причини значителни и дългосрочни вреди на околната среда; д) предотвратяването и контрола на замърсяването, когато тази дейност води до значително увеличение на емисиите на замърсители във въздуха, водата или почвата в сравнение с положението преди започването на дейността; или е) защитата и възстановяването на биологичното разнообразие и екосистемите, когато тази дейност: i) влошава в значителна степен доброто състояние и устойчивостта на екосистемите; или ii) влошава природозащитния статус на местообитанията и видовете, включително тези от интерес за Съюза. 2. При оценяването на дадена икономическа дейност спрямо критериите, предвидени в параграф 1, се вземат предвид въздействието на самата дейност върху околната среда, както и въздействието върху околната среда на продуктите и услугите, предоставяни посредством тази дейност през целия им жизнен цикъл, като се отчитат по-специално производството, употребата и излизането от употреба на тези продукти и услуги.“

одитор (лица от регистъра по чл.44 ал. 1 от Закона за енергийна ефективност), която да докаже потреблението на първична енергия и постигнатите спестявания от обновяването, заложи в подаденото на етапа на кандидатстване предложение по настоящата процедура!

ВАЖНО! Независима експертна оценка от сертифициран енергиен одитор, нужна за целите на отчитането на постигнатите резултати по настоящата процедура, не отменя задълженията на КП да изпълни законовите изисквания за издаване на нов сертификат не по-рано от една календарна година след изпълнението на енергоспестяващи мерки, съгласно действащото законодателство.

4. ОБЩ РАЗМЕР НА СРЕДСТВАТА ПО ПРОЦЕДУРАТА

Общият размер на средствата с ДДС по настоящата инвестиция е в размер на **408 414 609,60 лева**, от които **68 069 101,60 лева** представляват ДДС и се финансират от държавния бюджет.

Общият размер на средствата по Компоненти са разпределени както следва:

Компоненти (по видове сгради)	Общ размер на финансовите средства без ДДС, в лева	ДДС, в лева	Общо с ДДС, в лева
Компонент 1 Сгради за административно обслужване (Административни сгради) (70%)	238 241 855,60	47 648 371,12	285 890 226,72
Компонент 2 Сгради за обществено обслужване в областта на културата и изкуството (сгради за култура) (15%)	51 051 826,20	10 210 365,24	61 262 191,44
Компонент 3 Сгради за спорт (15%)	51 051 826,20	10 210 365,24	61 262 191,44
Общо:	340 345 508,00	68 069 101,60	408 414 609,60

В случай, че на ниво отделен компонент/и и/или група общини не бъдат подадени достатъчно брой ПИИ или не бъдат одобрени ПИИ до размера на предвидените средства, СНД си запазва правото да направи преразпределение на ресурса за финансиране на одобрени резервни ПИИ по другите компоненти/група общини по процедурата, до достигане на наличния финансов ресурс по процедурата.

ВАЖНО!!!

В рамките на процедурата няма да бъдат подкрепяни дейности, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма.

Недопускането на дублиране на дейности ще се съблюдава както на етап кандидатстване (чрез декларации), така и преди сключване на договора за финансиране (чрез проверки за двойно финансиране и др.).

Проверката за липса на двойно финансиране се извършва от СНД чрез всички достъпни методи, включително, но не само, чрез проверка на информацията в ИСУН 2020, запитвания към други финансиращи институции, проверка в интернет и преглед на представена от кандидата техническа документация, относно извършени вече дейности за прилагане на енергоспестяващи мерки за повишаване на енергийната ефективност на конкретните сгради. По отношение на разходи, за които се установи наличие на двойно финансиране в процеса на оценка, оценителната комисия взема мотивирано решение за отпадане на установения вече финансиран разход от бюджета на ПИИ или за отхвърляне на ПИИ, ако изключването на разхода ще доведе до нецелесъобразност на инвестицията. След приключване на процеса по оценка на ПИИ и преди издаване на решение за предоставяне на безвъзмездни финансови средства, СНД отново извършва проверката за липса на двойно финансиране на одобрените за финансиране ПИИ и при наличие на предложения, при които се установи, че не е спазена забраната за двойно финансиране, Ръководителят на СНД издава мотивирано решение, с което отказва предоставянето на средства от Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ).

5. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И ТЕРИТОРИАЛНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА

Дейностите по настоящата процедура са осъществяват на територията на цялата страна, на база на предварително извършено разпределение на средствата по място на изпълнение на инвестицията в 3 групи общини, както следва:

ГРУПИ ОБЩИНИ	Ресурс за административни сгради (в лева) без ДДС	Ресурс за сгради за култура (в лева), без ДДС	Ресурс за сгради за спорт (в лева), без ДДС	Общо по групи общини, в лева, без ДДС
1-ва група общини – 10-те големи градски общини	63 344 695,30	15 927 379,54	19 236 030,07	98 508 104,91
2-ра група общини - 40 градски общини	64 517 482,87	12 369 606,34	14 335 694,62	91 222 783,83
3-та група общини: 215 общини, попадащи в дефиницията за селски район, съгласно Споразумението за партньорство 2021-2027 г.	110 379 677,43	22 754 840,32	17 480 101,51	150 614 619,26
Общо по видове сгради, лева без ДДС	238 241 855,60	51 051 826,20	51 051 826,20	340 345 508,00

Място на изпълнение на инвестицията: 1-ва група - 10-те големи градски общини: Видин, Плевен, Русе, Велико Търново, Варна, Бургас, Стара Загора, Пловдив, Столична община и Благоевград.

Място на изпълнение на инвестицията: 2-ра група - 40 градски общини: Враца, Ловеч, Лом, Монтана, Троян, Габрово, Горна Оряховица, Севлиево, Разград, Свищов, Силистра, град Добрич, Търговище, Шумен, Сливен, Ямбол, Нова Загора, Айтос, Карнобат, Казанлък, Свиленград, Харманли, Димитровград, Кърджали, Хасково, Асеновград, Велинград, Смолян, Пазарджик, Пещера, Панагюрище, Карлово, Ботевград, Гоце Делчев, Дупница, Кюстендил, Перник, Петрич, Самоков, Сандански.

Място на изпълнение на инвестицията: 3-та група - 215 общини, попадащи в дефиницията за селски район, съгласно Споразумението за партньорство 2021-2027 г.:

Банско, Белица, Гърмен, Кресна, Разлог, Сатовча, Симитли, Струмяни, Хаджидимово, Якоруда, Камено, Малко Търново, Несебър, Поморие, Приморско, Руен, Созопол, Средец, Сунгурларе, Царево, Аврен, Аксаково, Белослав, Бяла, Ветрино, Вълчи дол, Девня, Долни чифлик, Дългопол, Провадия, Суворово, Елена, Златарица, Лясковец, Павликени, Полски Тръмбеш, Стражица, Сухиндол, Белоградчик, Бойница, Брегово, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци, Чупрене, Борован, Бяла Слатина, Козлодуй, Криводол, Мездра, Мизия, Оряхово, Роман, Хайредин, Дряново, Трявна, Балчик, Генерал Тошево, Добрич-селска, Каварна, Крушари, Тервел, Шабла, Ардино, Джебел, Кирково, Крумовград, Момчилград, Черноочене, Бобов дол, Бобошево, Кочериново, Невестино, Рила, Сапарева баня, Трекляно, Априлци, Летница, Луковит, Тетевен, Угърчин, Ябланица, Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Медковец, Чипровци, Якимово, Батак, Белово, Брацигово, Лесичово, Ракитово, Септември, Стрелча, Сърница, Брезник, Земен, Ковачевци, Радомир, Трън, Белене, Гулянци, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Искър, Кнежа, Левски, Никопол, Пордим, Червен бряг, Брезово, Калояново, Кричим, Куклен, Лъки, Марица, Перушица, Първомай, Раковски, Родопи, Садово, Сопот, Стамболийски, Съединение, Хисаря, Завет, Исперих, Кубрат, Лозница, Самуил, Цар Калоян, Борово, Бяла-Русенско, Ветово, Две могили, Иваново, Сливо поле, Ценово, Алфатар, Главиница, Дулово, Кайнарджа, Ситово, Тутракан, Котел, Твърдица, Баните, Борино, Девин, Доспат, Златоград, Мадан, Неделино, Рудозем, Челеларе, Антон, Божурище, Годеч, Горна Малина, Долна баня, Драгоман, Елин Пелин, Етрополе, Златица, Ихтиман, Копривщица, Костенец, Костинброд, Мирково, Пирдоп, Правец, Своге, Сливница, Чавдар, Челопеч, Братя Даскалови, Гурково, Гълъбово, Мъглиж, Николаево, Опан, Павел баня, Раднево, Чирпан, Антоново, Омуртаг, Опака, Попово, Ивайловград, Любимец, Маджарово, Минерални бани, Симеоновград, Стамболово, Тополовград, Велики Преслав, Венец, Върбица, Каолиново, Каспичан, Никола Козлево, Нови пазар, Смядово, Хитрино, Болярово, Елхово, Стралджа, Тунджа.

6. МИНИМАЛЕН И МАКСИМАЛЕН РАЗМЕР НА СРЕДСТВАТА

I. МИНИМАЛЕН И МАКСИМАЛЕН РАЗМЕР НА БЕЗВЪЗМЕЗДНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ПИИ, подадени от кандидати с място на изпълнение на инвестицията в 1-ва група - 10-те големи градски общини

Минималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за административно обслужване е 50 000 лева с ДДС.

Максималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за административно обслужване не може да надхвърля 8 000 000 лева с ДДС.

Минималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за обществено обслужване в областта на културата и изкуството е 50 000 лева с ДДС.

Максималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за обществено обслужване в областта на културата и изкуството не може да надхвърля 3 000 000 лева с ДДС.

Минималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за спорт е 50 000 лева с ДДС.

Максималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за спорт не може да надхвърля 2 500 000 лева с ДДС.

**II. МИНИМАЛЕН И МАКСИМАЛЕН РАЗМЕР НА БЕЗВЪЗМЕЗДНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ПИИ ,
подадени от кандидати с място на изпълнение на инвестицията във 2-ра група
общини - 40 градски общини**

Минималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за административно обслужване е 50 000 лева с ДДС.

Максималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за административно обслужване не може да надхвърля 4 000 000 лева с ДДС.

Минималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за обществено обслужване в областта на културата и изкуството е 50 000 лева с ДДС.

Максималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за обществено обслужване в областта на културата и изкуството не може да надхвърля 2 500 000 лева с ДДС.

Минималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за спорт е 50 000 лева с ДДС.

Максималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за спорт не може да надхвърля 2 000 000 лева с ДДС.

**III. МИНИМАЛЕН И МАКСИМАЛЕН РАЗМЕР НА БЕЗВЪЗМЕЗДНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ПИИ,
подадени от кандидати с място на изпълнение на инвестицията в 3-та група
общини- 215 общини, попадащи в дефиницията за селски район, съгласно
Споразумението за партньорство 2021-2027 г.**

Минималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за административно обслужване е 50 000 лева с ДДС.

Максималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за административно обслужване не може да надхвърля 2 000 000 лева с ДДС.

Минималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за обществено обслужване в областта на културата и изкуството е 50 000 лева с ДДС.

Максималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за обществено обслужване в областта на културата и изкуството не може да надхвърля 1 200 000 лева с ДДС.

Минималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за спорт е 50 000 лева с ДДС.

Максималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за спорт не може да надхвърля 1 000 000 лева с ДДС.

В рамките на горния максимален размер са налице следните ограничения, следващи от правилата за държавни помощи:

1. Максималният размер на помощта от МВУ на ниво индивидуално предложение в режим „демимис“, съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 за който се кандидатства, заедно с другите получени минимални помощи, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро и съответно левовата равностойност на 100 000 евро, в случай на едно и също

предприятие, което осъществява шосейни товарни превози за чужда сметка за период от три финансови години⁵.

Размерът на получените минимални помощи се определя като сбор от помощта, за която се кандидатства и получената минимална помощ на територията на Република България от:

- предприятието кандидат;
- предприятията, с които предприятието кандидат образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- всички предприятия, които са се влели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат, съгласно чл. 3, пар. 8 на Регламент (ЕС) № 1407/2013⁶;
- предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с предприятието кандидат, които са се възползвали от помощ de minimis, получена преди разделяне или отделяне, съгласно чл. 3, пар. 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

2. Средствата, за които се кандидатства от МВУ, заедно с получената държавна/минимална помощ от други източници, не може да надхвърля максималният размер на помощта по чл. 4, пар. 1, буква „г“ от Регламент на Комисията (ЕС) № 651/2014, при **случай на инвестиционни помощи за мерки за повишаване на енергийната ефективност по чл.38 на Регламент на Комисията (ЕС) № 651/2014**, който е левовата равностойност на 15 млн. евро за предприятие за инвестиционен проект.

7. ПРОЦЕНТ НА СЪФИНАНСИРАНЕ

ВАЖНО!

По настоящата процедура следва всеки кандидат да предостави съфинансиране като поеме със собствени средства разходите, свързани със:

- СМР, които са предписани в график за изпълнение на неотложните мерки в техническия паспорт на сградата, както и
- СМР за осигуряване на достъпна архитектурна среда.

По своя преценка кандидатът може да включи и дейности, извън неотложните мерки от техническия паспорт, като същите следва да бъдат поети със собствен принос на кандидата.

Допълнително, в зависимост от режима на държавна помощ интензитетът на съфинансиране се определя, както следва:

- 1.) В случай на предложения за изпълнение на инвестиция, изпълнявани при условията на режим „de minimis“ съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013, когато кандидата за изпълнение на инвестицията е получил минимална помощ в размер, която позволява да получи и помощ по подаденото предложение по настоящата процедура, до установените прагове.

⁵Максималният размер на помощта се прилага независимо от формата на помощта de minimis или от преследваната цел и без значение дали предоставената от държавата членка помощ се финансира изцяло или частично със средства, произхождащи от Съюза

⁶ В случай на сливания или придобивания всички предходни помощи de minimis, предоставяни на някое от сливащите се предприятия, се вземат под внимание при определяне на това дали дадена нова помощ de minimis, отпусната на новото предприятие или на придобиващото предприятие, не води до превишаване на съответния таван.

В този случай, като помощ по предложението, може да се предоставят средства в такъв размер, който сумиран с всички други минимални помощи, получени от субекта през двете предходни фискални години и текущата е до стойностите на установените в Регламент (ЕС) № 1407/2013 прагове. За остатъка до пълния размер на средствата по предложението, надвишаващ установените в регламента прагове, кандидата следва да осигури собствени средства за превишението над праговете по регламента.

Помощ, изплащана на траншове, се скотира към стойността ѝ към момента на нейното предоставяне. Лихвеният процент, който се използва за скотиране, е скотовият процент, приложим към момента на отпускане на помощта.

2.) В случаите, когато за предложение за спортна инфраструктура е избран режим „Инвестиционни помощи за мерки за повишаване на енергийната ефективност“ по чл. 38 от Регламент (ЕС) № 651/2014, интензитетът на помощта е:

- **Максимален интензитет на помощта (безвъзмездните средства) е 35⁷% от допустимите разходи за ПИИ с място на изпълнение на инвестицията в ЮЗР (NUTS2)⁸**
- **Максимален интензитет на помощта (безвъзмездните средства) е 45⁹% от допустимите разходи за ПИИ с място на изпълнение на инвестицията извън ЮЗР (NUTS2)¹⁰**

ВАЖНО: Размерът на заявената помощ не може да надхвърля максималния размер, посочен в т. 6 от настоящите Насоки за кандидатстване.

Остатъкът от общите допустими разходи по предложението, трябва да бъде съфинансиран чрез собствени средства на кандидата или със средства от външни източници. За да се изчисли интензитетът на помощта, всички данни се представят в брутно изражение - преди приспадането на данъци и други такси. Помощите, които се предоставят на няколко части, се скотират към техния размер към момента на предоставяне. Допустимите разходи се скотират до тяхната стойност към момента на предоставяне на помощта. При проверка на окончателен финансово-технически отчет (ФТО), СНД извършва проверка дали скотираната стойност на безвъзмездната помощ към скотираната стойност на допустимите разходи е в рамките на допустимия интензитет при прилагане на следната формула: $PV = FV/(1+i)^t$, където PV е скотирана стойност, FV е реална стойност, i е лихвеният процент¹¹, а t – периода на изпълнение в години. Лихвеният процент, който се използва за скотиране, е скотовият процент, приложим към момента на предоставяне на помощта, в съответствие с чл. 7, ал. 3 от Регламент на Комисията (ЕС) № 651/2014. Интензитетът на средствата по настоящата процедура се изчислява чрез определяне на скотираната стойност на помощта, изразена като процент от скотираната стойност на допустимите разходи.

7 Съгласно член 2, т.27 и член 38, параграф 6 на Регламент 651/2014.

ЮЗР попада в разпоредбите на параграф 3, буква в) от ДФЕС регион тип В, съгласно одобрената карта на регионални помощи на РБългария.

8 Съгласно Приложение Л2

9 Съгласно член 2, т.27 и член 38, параграф 6 на Регламент 651/2014.

Северозападен, Северен централен, Североизточен, Югоизточен и Южен централен регион попада в разпоредбите на параграф 3, буква а) от ДФЕС регион тип А, съгласно одобрената карта за регионални помощи на РБългария.

10 Съгласно Приложение Л2

11 Процентът, с който се скотира, считан към съответната дата се публикува на следния адрес: <https://stateaid.minfin.bg/bg/page/424>

Скотирането на помощта се извършва от СНД като процента за скотиране е към дата на сключване на договора за финансиране.

8. ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ И ПАРТНЬОРИ:

Допустими кандидати за предоставяне на средства по настоящата процедура са:

- Всички общини на територията на Република България;
- Областни администрации;
- Министерства или друг публичен орган, собственик, вкл. титуляр на правата за управление на съответната публична сграда (централни и териториални администрации).

Предложения за изпълнение на инвестиция могат да бъдат подавани самостоятелно от допустимите кандидати или в партньорство, в случай на смесена собственост, със съответния орган (община, областни администрации, министерства и др.) съ-собственик на сградата, съобразно спецификата и собствеността на обекта.

Важно! Допустими обекти в рамките на процедурата са административни сгради, сгради за култура и изкуство, сгради за спорт, които са държавна/общинска собственост.

По настоящата процедура за предоставяне на средства са допустими партньорства в случай на сгради смесена собственост. Допустими партньори са общини на територията на Република България, областни администрации, както и министерства или друг публичен орган, собственик на съответната публична сграда (централни и териториални администрации). За сграда смесена собственост, предложение за изпълнение на инвестиция се подават от този собственик на сградата, който има най-голям процент от собствеността на сградата.

Партньорите участват при изпълнението на проекта, като направените от тях разходи в тази връзка са допустими по идентичен начин, както и разходите, направени от крайните получатели.

ВАЖНО!

Партньорствата, създадени за целите на настоящата процедура за предоставяне на средства, не е необходимо да бъдат регистрирани в съда.

При подаване на предложение с партньор следва да се представи **Партньорско споразумение** в свободен текст между съответните партньори. В партньорското споразумение следва да се разпишат всички права и задължения на партньорите.

В случай на партньорство, декларацията за съответствие с изискванията на процедурата се подписва и от партньора.

9. ДОПУСТИМИ СГРАДИ, ОБЕКТИ НА ИНТЕРВЕНЦИЯ ПО ПРОЦЕДУРАТА

ВАЖНО !!!

За целите на настоящата процедура допустими са следните сгради:

- административни сгради държавна и общинска собственост, които се ползват от административни структури и органи на изпълнителната власт и техните териториални звена вписани в административния регистър на ел.адрес: [https://iisda.government.bg/ras/executive power](https://iisda.government.bg/ras/executive_power)! Недопустими са сгради, ползващи се от банки, складове, хранилища, гробищни паркове;
- сгради държавна и общинска собственост за обществено обслужване в областта на културата и изкуството като музеи, библиотеки и читалища, художествени галерии, кинозали, концертни, оперни, театрални и др. зали, танцови зали, читалища, многофункционални зали с културно-просветно предназначение и др.;
- сгради държавна и общинска собственост за спорт като спортни зали, спортни комплекси, тренировъчна зала/комплекс, спортни бази, многофункционални зали за провеждане на спортни мероприятия и др.

Недопустими са спортни и детски площадки, физкултурни салони, училищна спортна база, хижи.

ВАЖНО! Недопустими са сгради от образователна¹², социална¹³ и здравна инфраструктура¹⁴!!!

ВАЖНО !!!

Всеки кандидат по настоящата процедурата може да подаде до 2 (две) ПИИ от всеки вид сгради!!! Броят на обектите, които може да бъдат подадени в едно ПИИ, следва да бъде съобразен с максималния размер на средствата на ниво индивидуално предложение. В рамките на едно предложение може да се включи сграда/и само от съответния вид:

- ПИИ с включени сграда/и за административно обслужване,
- или
- ПИИ с включени сграда/и за обществено обслужване в областта на културата и изкуството,
- или
- ПИИ с включени сграда/и за спорт.

В случай на смесено ползване на дадена сграда, например за административно обслужване и за културата и изкуството, предложението се подава за този вид сграда, за който има заложен най-големи разходи за СМР. Т.е. ако СМР разходите за частта от сградата, ползвана за административно обслужване са най-големи се подава предложение за сграда за административно обслужване!

10. ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ:

I. ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ, ЗА ПИИ С ВКЛЮЧЕНИ СГРАДА/И ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, ПИИ ЗА СГРАДИ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ОБСЛУЖВАНЕ В ОБЛАСТТА НА КУЛТУРАТА И ИЗКУСТВОТО, И ПИИ ЗА СГРАДА/И ЗА СПОРТ, **КОИТО СА В РЕЖИМ НА „НЕПОМОЩ“ ИЛИ В „ДЕМИНИМИС“**, ФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА С ИЗТОЧНИК МВУ:

¹² детски градини, училища и обслужващи звена по Закона за народната просвета, висши училища по Закона за висшето образование или друг акт.

¹³ сгради за предоставяне на социални услуги в общността и в специализирани институции по реда на Закона за социалното подпомагане и правилника за неговото прилагане;

¹⁴ лечебни заведения съгласно Закона за лечебните заведения и Закона за здравето;

- Извършване на обследване за енергийна ефективност и сертифициране за ЕЕ – първоначално обследване за енергийна ефективност за целите на подаване на предложение по настоящата процедура;
- Изготвяне на техническо обследване и технически паспорт на сградата;
- Изготвяне на независима експертна оценка, изготвена от сертифициран енергиен одитор (лица от регистъра по чл.44 ал. 1 от Закона за енергийна ефективност) след приключване на дейностите по изпълнение на СМР;
- Изготвяне на инвестиционен проект (технически/работен) и оценка на съответствието му съгласно ЗУТ;
- Авторски и строителен надзор съгласно ЗУТ;
- Дейности за изпълнение на СМР/инженеринг за прилагане на мерки за ЕЕ и мерки за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници, ако са посочени в енергийното обследване, в т. ч. всички съпътстващи СМР, необходими за изпълнение на мерките;
- Дейности, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, включително и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи и експлоатационните дружества;
- Въвеждане на обектите в експлоатация;
- Публичност и информация на ПИИ;
- Организация и управление на ПИИ.

II. ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ, ЗА ПИИ С ВКЛЮЧЕНИ СГРАДА/И ЗА СПОРТ, КОИТО СА В РЕЖИМ „ОРГО“, ФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА С ИЗТОЧНИК МВУ:

- Извършване на обследване за енергийна ефективност и сертифициране за ЕЕ – първоначално обследване за енергийна ефективност за целите на подаване на предложение по настоящата процедура;
- Изготвяне на техническо обследване и технически паспорт на сградата;
- Изготвяне на инвестиционен проект (технически/работен) и оценка на съответствието му съгласно ЗУТ;
- Авторски и строителен надзор съгласно ЗУТ;
- Дейности за изпълнение на СМР/инженеринг за прилагане на мерки за ЕЕ и мерки за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници, ако са посочени в енергийното обследване, в т. ч. всички съпътстващи СМР, необходими за изпълнение на мерките;
- Дейности, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, включително и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи и експлоатационните дружества;
- Въвеждане на обектите в експлоатация.

ВАЖНО ЗА ВСИЧКИ ВИДОВЕ СГРАДИ!

Изисквания за постигнати енергийни параметри от приложените мерки:

Задължително изискване е след изпълнение на мерките в публичните сгради да се постигне минимум 30% спестяване на първична енергия за всеки обект (сграда). В случай, че след изпълнение на предложението за изпълнение на инвестиция (ПИИ) не се постигне минимум 30 % спестяване на първична енергия за даден обект (сграда), всички средства, получени по ПИИ за съответния обект (сграда), подлежат на възстановяване.

Предложения за изпълнение на инвестиция за енергийна ефективност могат да се изпълняват в съчетание с използването на възобновяеми енергийни източници.

В случай, че мерките включват системи за отопление и охлаждане и/или производство на електрическа енергия от възобновяеми източници (ВИ), допустими са само такива за собствено потребление. Изграждането на съоръжение за производство на енергия от ВИ е допустимо, само ако съоръжението за производство на енергия от ВИ ще бъде собственост на Кандидата!

Предвиденото в предложението изграждане на съоръжения за производство на енергия от ВИ в сградата (или в близост до сградата) е само за осигуряване на енергия от ВИ за собствено потребление. Произведената енергия от ВИ от това съоръжение за производство на енергия от ВИ в сградата или в близост до сградата не може да бъде предмет на търговска сделка за покупко-продажба.

КП следва да представи доклад от обследването за ЕЕ, от който да става ясно, че производството на електрическа и/или топлинна енергия от ВИ, осъществено със средства от МВУ, е само за собствено потребление. *В случаите на внедряване на ВЕИ това следва да се посочени в представеното КСС и в предвидени мерки за ЕЕ!*

Наличието на енергийно и техническо обследване (включително сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация и технически паспорт) е предварително условие за кандидатстване по настоящата процедура.

Мерки за енергийна ефективност ще се изпълняват въз основа на **обследване за енергийна ефективност** на съответната сграда. Обследването за енергийна ефективност следва да бъде придружено от **валиден сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация**, изготвени съгласно действащата към момента на кандидатстване Наредба по реда на чл. 48 от ЗЕЕ .

!Докладът от обследването за енергийна ефективност следва бъде изготвен в обхват и съдържание съгласно изискванията, определени в приложимата подзаконова нормативна уредба (актуалната към момента на кандидатстване Наредба по чл. 48 от ЗЕЕ).

За целите на процедура **BG-RRP-4.020 „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ“**, сертификатът за **енергийни характеристики** на всяка сграда, която кандидатства за получаване на средства трябва да се издаде/актуализира в съответствие с изискванията към енергийните характеристики, определени в Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за технически изисквания към енергийните характеристики на сгради (обн. ДВ, бр. 92 от 2022 г.).

Мерките за повишаване на енергийна ефективност, които се препоръчват при всяка реконструкция, основно обновяване, основен ремонт на сграда или на части от сграда в експлоатация, следва да се оценяват по отношение на техническата и икономическата целесъобразност за използване на алтернативни инсталации и системи по чл. 31, ал. 2. от Закона за енергийна ефективност.

Проекти, свързани с внедряване на мерки за енергийна ефективност, ще се финансират само **след изготвен доклад за резултатите от обследването за установяване на техническите характеристики на сградата**, свързани с удовлетворяване на изискванията по чл.169, ал.1 и ал. 3 от ЗУТ в съответствие с изискванията, определени в глава трета на Наредба № 5 от 2006 г. за техническите паспорти на строежите.

ВАЖНО ЗА ВСИЧКИ ВИДОВЕ СГРАДИ!!!

Предложения ще бъдат одобрявани единствено, ако обследването за енергийна ефективност е доказало, че приложените мерки ще доведат до постигане на минимум 30% спестяване на първична енергия за всеки обект, както и че ще се достигат нормативно изискваните нива на енергийна ефективност - най-малко клас на енергопотребление „В“, с изключение на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство.

!!!По изключение, в случаите на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство, и след представяне на съответна обосновка в обследването за енергийна ефективност за ЕЕ, може да бъде подкрепен и проект, който предвижда след изпълнение на ЕСМ постигане на по-нисък клас на енергопотребление от клас „В“, определен в енергийното обследване, така че подобряването на енергийните характеристики на ограждащите елементи и/или на техническите системи в тези сгради да не води до нарушаване на архитектурните и/или художествените характеристики на сградите- културни ценности.

Процентът на енергийни спестявания се изчислява от сертификата за енергийни характеристики на сградата, обект на интервенция. Изчислява се по следната формула със съответните стойности от сертификата за енергийни характеристики на сградата:

$$\% \text{ спестявания} = \left\{ \frac{\text{Първична невъзобновяема енергия при актуално състояние в kWh/год.} - \text{Първична невъзобновяема енергия след изпълнение на ЕСМ от избрания пакет в kWh/год.}}{\text{Първична невъзобновяема енергия при актуално състояние в kWh/год.}} \right\} \times 100$$

Не са допустими дейности по изготвяне на самостоятелни обследвания за енергийна ефективност по реда на ЗЕЕ, или обследвания за установяване на техническите характеристики, свързани с удовлетворяване на изискванията по чл.169, ал.1 и ал.3 от ЗУТ, които не са свързани със СМР за обектите, включени в ПИИ.

Всички предложения за изпълнение на инвестиция, свързани с внедряване на мерки за енергийна ефективност и оползотворяване на ВЕИ, трябва да отговарят и на изискванията на Закона за енергийната ефективност, Закона за енергетиката, Закона за енергията от възобновяеми източници, Закона за устройство на територията и на подзаконовата нормативна уредба за тяхното прилагане.

ВАЖНО ЗА ВСИЧКИ ВИДОВЕ СГРАДИ

Предложенията за изпълнение на инвестиция следва да предвиждат:

- **всички енергоспестяващи мерки**, предписани в обследването за енергийна ефективност, както и мерки за оползотворяване на възобновяеми енергийни източници (при доказана техническа осъществимост и икономическа целесъобразност), **които водят до съответствие на сградата с нормативните изисквания за енергийна ефективност - най-малко клас на енергопотребление „В“, с изключение на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство.**

По изключение за сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство, и след представяне на съответна обосновка в обследването за енергийна ефективност за ЕЕ, може да бъде подкрепен и проект, който предвижда след изпълнение на ЕСМ постигане на клас на енергопотребление по-нисък от клас „В“, съгласно енергийното обследване на конкретната сграда, така че подобряването на енергийните характеристики на ограждащите елементи и/или на техническите системи в тези сгради да не води до нарушаване на архитектурните и/или художествените характеристики на сградите.

- Кандидатите следва да предвидят и да поемат със собствени средства разходите,

свързани със:

- СМР, които са предписани в график за изпълнение на неотложните мерки в техническия паспорт на сградата, както и
- СМР за всички необходими и технически възможни мерки за осигуряване на достъпна архитектурна среда в съответствие с Наредба РД-02-20-2 от 26.01.2021 г. в резултат на извършена оценка на достъпността съгласно чл. 2, ал.2 от Наредбата.

По своя преценка кандидатът може да включи и дейности извън неотложните мерки от техническия паспорт, като същите следва да бъдат поети със собствен принос на кандидата.

Разходите за СМР, които се поемат със собствени средства, следва да бъдат представени в отделно КСС!

При извършване на обследванията следва да се обърне внимание на състоянието на покрива на сградата и при необходимост задължително да се предвидят за изпълнение мерки за ремонт на покрива, включително неговото отводняване с оглед некомпрометиране на предвидените инвестиции по проекта.

ПИИ следва да включват изпълнение на енергоспестяващи мерки в целите сгради.

В случай на собственост в сградата, различна от тази на крайния получател или партньора, крайният получател следва да поеме ангажимент за внедряване на мерки за енергийна ефективност на цялата сграда, като частта от сградата – **частна собственост или собственост на друга организация или ползвана за други цели извън административни/културни/ спортни цели**, следва да се финансира със средства извън средствата от Механизма за възстановяване и устойчивост (**собствени средства на крайния получател или средства от друг източник**). За частите от сградата, които не са собственост на крайния получател или партньора/ите, дейностите и разходите следва да се отделят, тъй като са недопустими, като се отделят освен разходите за СМР и всички съпътстващите ги разходи (напр. разходите за проектиране, надзор, оценка за съответствието и т.н.), определени като процент спрямо разгънатата застроена площ на сградата, обект на интервенция.

Допустими са интервенции в сгради на действащи (ползващи се) към момента **сгради за административно обслужване, сгради за обществено обслужване в областта на културата и изкуството и сгради за спорт** (обекти на интервенция). Кандидатът следва да декларира дали даденият обект се използва по предназначение – **в него се помещава действаща към момента държавна или общинска администрация, културна, спортна организация, както и дали в обекта се извършва стопанска дейност.**

Други важни условия по процедурата:

1. В случай на партньорство се представя **партньорско споразумение** в свободен текст между кандидата и съответната общинска/ държавна институция. В партньорското споразумение следва да се разпишат конкретни права и задължения на всеки партньор по проекта.
2. Разходите по изготвяне на енергийни обследвания за енергийна ефективност и сертификат за енергийни характеристики на сградите в експлоатация, разходите за доклад за резултатите от обследването за установяване на техническите характеристики на сградата (технически обследвания) и технически паспорт, са подготвителни дейности по ПИИ. В тази връзка, в случай че тези дейности са завършени преди подаване на ПИИ, разходите за тях са допустими за финансиране в съответствие с периода на допустимост на разходите, посочени в раздел 11 на настоящите Насоки за кандидатстване. Тези дейности се считат за подготвителни по

смисъла на чл. 2, т. 23 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 и не нарушават стимулиращия ефект на помощта!

3. Кандидатът трябва да предвиди **строителен надзор от лицензирана фирма**, съгласно чл. 168 ал. 2 от Закона за устройство на територията.
4. Завършването на строителството и въвеждането в експлоатация се извършва по реда на ЗУТ.
5. Всички ПИИ следва да включват:
 - СМР, които са предписани в график за изпълнение на неотложните мерки в техническия паспорт на сградата,както и
 - СМР за всички необходими и технически възможни мерки за осигуряване на достъпна архитектурна среда в съответствие с изискванията на Наредба № РД-02-20-2 от 26.01.2021 г. за определяне на изискванията за достъпност и универсален дизайн на елементите на достъпната среда в урбанизираната територия и на сградите и съоръженията, в зависимост от вида и предназначението на съответната сграда и установените необходими и технически възможни мерки, определени в оценката по чл. 2, ал. 2 от Наредбата.

Разходите за тези мерки се поемат със собствени средства от КП.

По своя преценка кандидатът може да включи и дейности извън задължителните за изпълнение, като същите следва да бъдат поети със собствен принос на кандидата.

6. В случай че ПИИ включва мерки за отопление и охлаждане и/или производство на електрическа енергия от възобновяеми източници е необходимо в доклада от обследването за ЕЕ изрично да се посочи че производство на електрическа и/или топлинна енергия е за собствено потребление!!!
7. При разработването на предложението кандидатът задължително трябва да предвиди в изпълнението **дейности за информация и публичност.**

10.1. Степен на проектна готовност

На етапа на кандидатстване към ПИИ кандидатът следва да представи:

1. Обследване за енергийна ефективност и валиден сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация, изготвени по реда на действащите към момента на кандидатстване наредби по чл.48 от ЗЕЕ, за всяка сграда включена в предложението;

За целите на настоящата процедура, сертификатът за енергийни характеристики на всяка сграда, която кандидатства за получаване на средства трябва да се издаде/ актуализира в съответствие с изискванията към енергийните характеристики, определени в Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за технически изисквания към енергийните характеристики на сгради (обн. ДВ, бр. 92 от 2022 г.).

2. Технически паспорт в съответствие с изискванията, определени в глава трета на Наредба № 5 от 2006 г. за техническите паспорти на строежите, за всяка сграда, включена в предложението;

3. В зависимост от степента на проектна готовност за обектите, включени в предложението, кандидатът следва да представи:
 - Технически/работни проекти, с влязло в сила разрешение за строеж и КСС към тях (за обекти в пълна степен на проектна готовност)
или
 - Идеен проект и обобщена КСС по окрупнени показатели или технически/работни проекти и КСС към тях, но без разрешение за строеж (ако за обект/ите на интервенция няма пълна проектна готовност към момента на кандидатстване);
или
 - Архитектурно заснемане с обяснителна записка, и обобщена КСС по окрупнени показатели.
4. Писмо по чл. 2, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони от съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ, че не е необходимо провеждане на процедура по реда на Глава втора от същата наредба,
или
Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, съгласно чл. 8 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда с характер „да не се извършва ОВОС“ или Решение по ОВОС за одобряване, съгласно чл. 18 от същата наредба;
или
Решение по чл. 18 или чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони за одобряване. В случай на издадени Решения по ЗООС и ЗБР инвестиционният проект трябва да е съобразен с условията и мерките в решенията и да съответства на описаните параметри в тях.

ВАЖНО ОТНОСНО ТЕХНИЧЕСКАТА ДОКУМЕНТАЦИЯ!

Кандидатът носи пълната отговорност за качеството и пълнотата на разработената техническа документация, включително за законосъобразността при изготвянето, съгласуването и одобряването ѝ в качеството му на Възложител по проекта. Готовият работен/технически проект трябва да бъде изготвен и одобрен съгласно Закона за устройство на територията, Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и действащата нормативна уредба, придружен от количествени сметки по приложимите части и количествено-стойностна сметка по видове СМР в пълно съответствие с КС на проектантите.

ВАЖНО!!!

Задължение на крайния получател е да съхранява към проекта оригинал на техническата документация в целия ѝ наличен обем и свързаната с нея налична документация (съгласувания, одобрения, разрешения и др.).

В случай, че на етапа на кандидатстване, съгласно техническата документация, се констатира разходи, които не са допустими, съгласно т.11 „Категории разходи, допустими за финансиране“ на настоящите насоки, същите следва да бъдат представени в отделна КСС и кандидатът следва да я представи, заедно с основната КСС, във формат „Excel“. Аналогично, в случай че допустимите разходи за СМР са разделени между средства с източник на финансиране МВУ и собствен принос на крайния получател, разходите, финансирани от МВУ и тези, финансирани със собствен принос, следва да бъдат представени в отделни КСС.

!В случаи на смесено ползване на дадена сграда (стопанско и нестопанско ползване), когато само част от сградата се използва за стопанска дейност, отделно/и КСС се представя за тази части от сградата, които се ползват по стопански начин, и за които се прилага режим на минимални помощи в съответствие с изискванията на Регламент 1407/2013 или режим на групово освобождаване, съгласно чл. 38 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 (ОРГО) “Инвестиционни помощи за мерки за повишаване на енергийната ефективност.

В случай, че на етапа на кандидатстване, за обектите на интервенция не е налична техническа документация в пълна степен на проектна готовност, и след етапа на проектиране възникнат недопустими разходи крайният получател има задължение да обособи възникналите при проектирането недопустими разходи в отделна КСС и да я представи, заедно с основната КСС във формат „Excel“. Аналогично, в случай че допустимите разходи за СМР са разделени между средства с източник на финансиране МВУ и допустим собствен принос, разходите, финансирани от МВУ и тези, финансирани със собствен принос, следва да бъдат представени в отделни КСС.

В случай, че на етапа на верификация бъдат установени разходи за СМР върху недвижима собственост, различна от тази на крайния получател/партньора, както и разходи, които не са допустими, съгласно настоящите Насоки за кандидатстване, тези разходи няма да се финансират по процедурата и ще се поемат като собствен принос от крайния получател.

За недопустими дейности върху част от обект/сграда КП следва да отдели като недопустими не само разходите за СМР, но и съпътстващите ги разходи (напр. разходите за проектиране, надзор, оценка за съответствието и т.н.), определени като процент спрямо разгънатата застроена площ на сградата, обект на интервенция.

10.2. Изпълнители от страна на крайните получатели на средства по процедурата

Крайният получател на средствата и неговите партньори (ако това е включено в партньорското споразумение) следва да сключват договори с изпълнители за осъществяването на дейности по проекта. При избора на изпълнител крайният получател/партньорът прилага Закона за обществените поръчки или съответните нормативни актове. Избраните изпълнители не са партньори по ПИИ.

Процедурите по Закона за обществените поръчки се провеждат от крайните получатели, които ще изпълняват ПИИ във всички случаи, когато е приложимо, при спазване на нормативните изисквания.

Обществените поръчки във връзка с изпълнението по проекта подлежат на предварителен контрол от Агенцията по обществени поръчки (АОП) по реда чл. 229, ал. 1, т. 2 буква „г“ във връзка с чл. 232 от ЗОП, съответно по реда на чл. 229, ал. 1, т. 2, буква „е“ във връзка с чл. 235 от ЗОП. СНД извършва предварителен контрол за съответствие с приложимите европейски и национални изисквания в областта на обществените поръчки на обявлението и документацията за участие в обществената поръчка, както и предложението за изменение на договор за обществените поръчки, които не подлежат на предварителен контрол от АОП.

СНД извършва също и последващ контрол на приключили процедури за избор на изпълнител въз основа на оценка на риска.

Когато в рамките на дейностите на контрол на СНД се установят индикатори за измама, корупция или конфликт на интереси и двойно финансиране, се прилага процедура за докладване на сигнали за сериозни нередности към съответно компетентните за това институции.

11. КАТЕГОРИИ РАЗХОДИ, ДОПУСТИМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ

11.1. Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на средствата

При предоставяне на средства на конкретно предложение ще бъдат взети под внимание само допустимите разходи, детайлно описани по-долу.

Допустимите разходи не трябва да противоречат на:

1. Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 година за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост. Всички други закони и подзаконови нормативни актове от приложимото право на Европейския съюз и българското законодателство и настоящите Насоки за кандидатстване.

Период на допустимост на разходите

Разходите са допустими за финансиране, ако са направени от крайния получател на средствата /партньора и са платени **от 1 февруари 2020 г. до 30 юни 2026 г.**

ВАЖНО! За предложения за спортна инфраструктура, които са в режим на помощ в съответствие с чл.38 от Регламент на Комисията (ЕС) № 651/2014 (ОРГО), разходите са допустими за финансиране, ако са извършени след датата на подаване на предложението за изпълнение на инвестиция към СНД до 30 юни 2026 г. Изключение от това правило правят разходите по изготвяне на енергийни обследвания за енергийна ефективност и сертификат за енергийни характеристики на сградите в експлоатация, разходите за доклад за резултатите от обследването за установяване на техническите характеристики на сградата (технически обследвания) и технически паспорт, които са подготвителни дейности. В тази връзка, в случай че тези разходи са извършени преди подаване на ПИИ, разходите за тях са допустими за финансиране, ако са направени от крайния получател на средствата /партньора и са платени от 1 февруари 2020 г. до 30 юни 2026 г. Тези дейности се считат за подготвителни по смисъла на чл.2, т.23 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 и не нарушават стимулиращия ефект на помощта по смисъла на Регламент (ЕС) № 651/2014!

ВАЖНО!!!

ВСИЧКИ РАЗХОДИ, ИЗВЪРШЕНИ ОТ КРАЙНИТЕ ПОЛУЧАТЕЛИ/ПАРТНЬОРИ СЛЕД 30.06.2026 Г. ПО НЕПРИКЛЮЧИЛИ ПРОЕКТИ, НЕ СЕ ИЗПЛАЩАТ ОТ СНД И СЛЕДВА ДА СЕ РЕАЛИЗИРАТ ЗА СМЕТКА НА КРАЙНИТЕ ПОЛУЧАТЕЛИ.

I. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ, ЗА ПИИ С ВКЛЮЧЕНИ СГРАДА/И ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, ПИИ ЗА СГРАДИ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ОБСЛУЖВАНЕ В ОБЛАСТТА НА КУЛТУРАТА И ИЗКУСТВОТО, И ПИИ ЗА СГРАДА/И ЗА СПОРТ, КОИТО СА В РЕЖИМ „НЕПОМОЩ“ И „ДЕМИНИМИС“, ФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА С ИЗТОЧНИК МВУ:

ПРЕКИ ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ са:

- разходи, свързани с технически и работни проекти, съгласно ЗУТ;
- разходи, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, включително и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи и експлоатационните дружества;
- разходи за извършване на обследване за енергийна ефективност и сертификат за енергийни характеристики на сгради в експлоатация, разходи за доклад за резултатите от

обследването за установяване на техническите характеристики на сградата и технически паспорт;

- разходи за изготвяне на независима експертна оценка, изготвена от сертифициран енергиен одитор (лица от регистъра по чл.44 ал. 1 от Закона за енергийна ефективност) след приключване на дейностите по изпълнение на СМР;
- разходи за строително-монтажни работи (СМР)/инженеринг за прилагане на мерки за ЕЕ и мерки за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници, ако са посочени в енергийното обследване, в т. ч. всички съпътстващи СМР, необходими за изпълнение на мерките. В рамките на общата стойност на СМР могат да се включат и **непредвидени разходи** за строително-монтажни работи до 10%; В случай на инженеринг **непредвидени разходи** за строително-монтажни работи не са допустими.
- разходи за авторски надзор;
- разходи за строителен надзор съгласно чл.168, ал.2 от ЗУТ;
- разходи за оценка на съответствието на проектите, съгласно чл.142 и чл.169 от ЗУТ;
- разходи, свързани с въвеждането на обектите в експлоатация.

НЕПРЕКИ ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ са:

- разходи за организация и управление и за информация и публичност – в размер до 2% от общите преки допустими разходи **без ДДС**, включени в ПИИ.

II. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ, ЗА ПИИ С ВКЛЮЧЕНИ СГРАДА/И ЗА СПОРТ В РЕЖИМ „ОРГО“, ФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА С ИЗТОЧНИК МВУ:

ПРЕКИТЕ ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ са:

- разходи, свързани с технически и работни проекти, съгласно ЗУТ;
- разходи, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, включително и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи и експлоатационните дружества;
- разходи за извършване на обследване за енергийна ефективност и сертификат за енергийни характеристики на сгради в експлоатация, разходи за доклад за резултатите от обследването за установяване на техническите характеристики на сградата и технически паспорт;
- разходи за строително-монтажни работи (СМР/инженеринг) за прилагане на мерки за ЕЕ и мерки за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници, ако са посочени в енергийното обследване, в т. ч. всички съпътстващи СМР, необходими за изпълнение на мерките. В рамките на общата стойност на СМР могат да се включат и непредвидени разходи за строително-монтажни работи до 10%; В случай на инженеринг непредвидени разходи за строително-монтажни работи не са допустими.
- разходи за авторски надзор;
- разходи за строителен надзор съгласно чл.168, ал.2 от ЗУТ;
- разходи за оценка на съответствието на проектите, съгласно чл.142 и чл.169 от ЗУТ;
- разходи, свързани с въвеждането на обектите в експлоатация.

ВАЖНО ЗА ВСИЧКИ ВИДОВЕ СГРАДИ!!!

Разходи за консултантски услуги за попълване на формуляра за кандидатстване и приложенията към него, както и разходи за външни услуги за подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки (извън екипа за организация и управление на проекта), не са допустими за финансиране по настоящата процедура.

ВАЖНО ЗА ВСИЧКИ ВИДОВЕ СГРАДИ!!!

При условие, че дейността по организация и управление се възлага на външни за крайния получател лица и цената на извършваната услуга попада в стойностните граници, посочени в ЗОП, за крайния получател ще възникне задължение за спазване съответните разпоредби на ЗОП.

За дейностите по организация и управление, съгласно чл.12 на ПМС № 157 от 7 юли 2022 г. за определяне на органите и структурите, отговорни за изпълнението на Плана за възстановяване и устойчивост на Република България и на техните основни функции, могат да се наемат лица на срочни трудови договори извън утвърдената численост на персонала.

ВАЖНО ЗА ВСИЧКИ ВИДОВЕ СГРАДИ!!!

Непреките допустими разходи по настоящата процедура (разходи за организация и управление и за информация и публичност) могат да се предоставят по един от двата възможни варианта:

Вариант 1: Налице е възможност за ИЗЦЯЛО външно възлагане на дейностите по организация и управление и информация и публичност на външен за крайния получател изпълнител.

В този случай средствата от МВУ се предоставят само под формата на действително направени и платени допустими разходи, които не трябва сумарно да надвишават 2% от общите преки допустими разходи включени в ПИИ, без ДДС.

Вариант 2: Крайният получател изпълнява дейностите по организация, управление и информация и публичност, като НЕ извършва ИЗЦЯЛО възлагане на дейностите на външен изпълнител.

В този случай средствата за разходите за организация и управление, в т.ч. и разходите за информация и публичност, се предоставят чрез финансиране с единна ставка, в размер на точно 2% от стойността на общите преки допустими разходи включени в ПИИ, без ДДС.

Определеният конкретен процент на единната ставка (2%) за размера на сумите за финансиране на непреките разходи се прилага към общите допустими преки разходи на ПИИ, без ДДС.

Специфични допустими разходи за всички видове сгради, със средства с източник Национално финансиране:

Невъзстановимият данък добавена стойност е допустим разход, с източник национално финансиране.

Крайния получател определя ДДС като невъзстановим, когато:

1. Крайния получател не е регистриран по ЗДДС;
2. Крайния получател е регистрирано лице по чл.97а, чл.99 и чл.100, ал.2 по ЗДДС;

3. Крайния получател е регистрирано лице по ЗДДС на основание, различно от посоченото в т.2, и стоките и услугите, финансирани по настоящата процедура са предназначени за:
 - ✓ извършване на освободени доставки по глава четвърта по ЗДДС, или
 - ✓ безвъзмездни доставки на стоки и/или услуги, или за дейности, различни от икономическата дейност на лицето (чл. 3, ал. 5, т. 1 и т. 2 от ЗДДС)
4. Крайния получател е регистрирано лице по ЗДДС и правото на приспадане на данъчен кредит за получените стоки и услуги, финансирани по настоящата процедура, не е на лице на основание чл.70, ал.1, т.4, 5 от ЗДДС.
5. Крайния получател е регистрирано лице по ЗДДС и е приложил разпоредбите на чл.71а и чл. 71б от ЗДДС, в сила от 1 януари 2017 г.

11.2. НЕДОПУСТИМИ РАЗХОДИ

Недопустими разходи за всички видове сгради по настоящата процедура са:

1. Разходи, несъответстващи на правилата, описани в Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 година за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост;
2. инвестиции в системи, които произвеждат енергия, вкл. възобновяеми източници, които не са за собствено потребление;
3. разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;
4. глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
5. комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;
6. данък върху добавената стойност, освен когато е невъзстановим;
7. субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови транзакции;
8. водопроводни и канализационни отклонения, електропроводи, топлопроводи и газопроводи до точка на присъединяване в имота и довеждаща инфраструктура, които не са собственост на крайния получател/партньора;
9. системи за централно отопление и охлаждане и връзки към тях извън имота, в който е разположена сградата, обект на интервенция;
10. Разходи за СМР, които са предписани в график за изпълнение на неотложните мерки в техническия паспорт на сградата, както и разходи за СМР за осигуряване на достъпна архитектурна среда.
11. разходи, които не са посочени като допустими по настоящата процедура.

Недопустими разходи за ПИИ за сгради за спорт в режим ОРГО:

1. разходи за организация и управление и за информация и публичност.

2. разходи за изготвяне на независима експертна оценка, изготвена от сертифициран енергиен одитор след приключване на дейностите по изпълнение на СМР;

ВАЖНО ЗА ВСИЧКИ ПИИ!

В случаите, когато даден разход е определен за недопустим съгласно настоящите Насоки за кандидатстване, като разходите за неотложните мерки, които произтичат от техническия паспорт на сградата, както и осигуряване на достъпна архитектурна среда, същите следва задължително да бъде включен в ПИИ като собствен принос на кандидата!!!

12. ПРИЛОЖИМ РЕЖИМ НА МИНИМАЛНИ/ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ

12.1. Общи положения

Предоставянето на средства от МВУ трябва да е съобразено с правилата за държавни помощи, като се отчита принципната недопустимост на държавните помощи и възможните хипотези на съвместимост, които се предвиждат в Договора за ЕС, Регламентите и националното законодателство.

Крайните получатели на средства по настоящата процедура са длъжни да спазват законодателството в областта на обществените поръчки и държавните помощи и да не допуснат средствата, получени по договора за финансиране по настоящата процедура, да бъдат предоставени на трети лица в нарушение на режима на държавни помощи.

Предоставянето на държавна/минимална помощ, която не отговаря на всички изисквания на приложимия режим по държавните/минималните помощи, представлява неправомерна държавна помощ/незаконосъобразна минимална помощ, което от своя страна е основание за нейното възстановяване от получателя на помощта. Отговорността за възстановяването на такива помощи е на администратора на помощта.

Проверката за съответствие на предложенията с приложимия режим следва да бъде извършена **предварително** от страна на крайния получател съгласно **Приложение О1 „Указания за оценка на съответствието на приложенията за изпълнение на инвестиции с правилата за държавни помощи“** за всеки отделен обект на интервенция. Критериите за проверка съгласно Приложение О1 ще бъдат прилагани при оценката на ПИИ.

В рамките на настоящата процедура са възможни три хипотези на съответствие с приложимия режим:

- средства може да се отпускат в режим „непомощ“, или
- в режим на „минимална помощ“, или
- в режим на групово освобождаване в съответствие с чл. 38 от Общия регламент за групово освобождаване (Регламент (ЕС) № 651/2014 за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора), както е обяснено по-долу.

Съгласно Известието на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в чл. 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз¹⁵ (Известието) публичното финансиране на инфраструктура попада в приложното поле на правилата за държавните помощи доколкото инфраструктурата се ползва за изпълнение на стопански дейности. Според пар. 203 от Известието публичното финансиране на инфраструктура, която не е предназначена

¹⁵ 2016/C 262/01

за търговска експлоатация, по принцип е изключено от прилагането на правилата за държавна помощ.

Съгласно пар. 207 от Известието в случай на смесено ползване на инфраструктурата, „нейното финансиране може да попадне изцяло извън правилата за държавните помощи, при условие че стопанското използване остава само спомагателно, т.е. дейност, която е пряко свързана и необходима за експлоатацията на инфраструктурата или неразривно свързана с нейната основна нестопанска употреба. Следва да се приеме, че това е така, когато стопанските дейности използват същите производствени фактори като първичните нестопански дейности, например материали, оборудване, труд или дълготрайни активи. Обхватът на спомагателните стопански дейности трябва да остава ограничен спрямо капацитета на инфраструктурата¹⁶. Освен това Комисията счита, че публичното финансиране, предоставено за обичайни съоръжения (например ресторанти, магазини или платен паркинг) на инфраструктурата, които се използват почти изключително за нестопанска дейност, обикновено не оказва влияние върху търговията между държавите членки, тъй като тези обичайни съоръжения е малко вероятно да привлекат клиенти от други държави членки и тяхното финансиране е малко вероятно да окаже повече от пренебрежим ефект върху трансграничните инвестиции или установяване.“

Инфраструктурата, обект на интервенции в рамките на настоящата процедура, **в общия случай е с нестопанско предназначение, тъй като финансираните сгради са собственост на публични органи, които ги използват за осъществяване на своите обичайни (властнически) функции.**

Предвидените дейности по тази процедура са насочени към изпълнението на мерки за енергийна ефективност, чрез които сградата ще изпълнява условията за достигане на клас на енергопотребление минимум „В, с изключение на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство. Интервенциите за енергийна ефективност са насочени единствено към сгради, собственост на публични органи. Предвид факта, че те не се използват за изпълнение на икономическа дейност, централните и териториални администрации действат в качеството си на публични органи и не представляват предприятия по смисъла на чл. 107 от Договора за функциониране на ЕС.

Същевременно, в публичните сгради често част от помещенията се ползват по стопански начин – в тях са разположени дребни по размер стопански обекти (дребномащабни стопанските обекти), които не служат за изпълнение на властническите функции на администрациите (например магазини, заведения, пощенски офиси, малки лекарски практики). При наличието на такива съоръжения няма да се промени характера на финансираната инфраструктура, ако помещенията, които не се ползват за осъществяване на обичайните дейности на администрациите, са ограничени по размер и заемат само малка площ от общата площ на сградите. В тази връзка и в съответствие с цитирания по-горе пар. 207 от Известието, мерките за енергийна ефективност на такива сгради ще попаднат извън обхвата на правилата по държавните помощи, в случай че помещенията, ползвани за тази стопанска дейност, не надвишават 20% от общата разгъната площ или от времеви капацитет на сградата.

ВАЖНО!!!

В случай че площта на този вид дребномащабни стопанските обекти (например магазини, заведения, пощенски офиси, малки лекарски практики, паркинги) превишава 20% от площта на сградата или от времеви капацитет използван от обекта на

¹⁶ Използването на инфраструктурата за стопански цели може да се счита за спомагателно, когато заделеният всяка година капацитет за тази дейност не надхвърля 20 процента от общия годишен капацитет на инфраструктурата.

интервенция, нито едно от тези помещения няма да бъде финансирано със средства по настоящата процедура.

Важно е да се разгледа наличието на елементи на държавна помощ на всяко от нивата – собственик, оператор и потребител на инфраструктурата. Собственици на инфраструктурата, обект на интервенции, са крайните получатели на средствата по настоящата процедура.

В ролята си на собственици, те в общия случай изпълняват дейности с неикономически характер, поради което предоставените средства от СНД на нивото на собственика на инфраструктурата попада извън обхвата на правилата по държавните помощи.

В случаите, когато **собственикът на сградата**:

(1) предоставя сградата за ползване срещу наем или на концесия, отдаването под наем или на концесия е стопанска дейност, и/или

(2) оперира сградата по икономически начин (извършва икономически дейности),

той се явява предприятие и предоставените средства може да попаднат в обхвата на правилата на държавните помощи, както е описано по-горе. **Получател на помощта по настоящата процедура се явява собственикът на инфраструктурата. Администратор на помощта по настоящата процедура е МРРБ.**

Дори и в случай, че на нивото на собственика не е налице стопанска дейност при предоставянето за ползване на инфраструктурата (в случай на културна или спортна инфраструктура), следва да се разгледа начинът на ползване и експлоатацията от страна на оператора/крайния ползвател. Оператори на инфраструктурата могат да бъдат както самите крайни получатели по процедурата, така и културни организации или спортни организации/дружества или други субекти. Предвид факта, че се финансират сгради общинска/държавна собственост с цел подобряване енергийните характеристики на сградата, не е налице държавна помощ за операторите/крайните ползватели на инфраструктурата, поради следните причини:

- ✓ интервенцията е за постигане целите по енергийна ефективност на сградата и не подпомага дейността на съответната организация, ползваща сградата. Мерките за енергийна ефективност на сградите могат да повишават стойността на имотите, собственост на общината/държавата. В този смисъл не се реализира предимство в резултат от санирането на сградите за ползвателите на инфраструктурата.
- ✓ Мерките не целят директно подпомагане на самите организации, оператори на инфраструктурата и тяхната дейност, което означава, че няма интервенция, която влияе върху дейността им. Тъй като интервенциите не влияят на основната дейност няма предоставяне на икономическо предимство.

На нивото на крайните потребители на инфраструктурата (посетителите на съответните обекти), предвид че всички лица получават равноправен достъп до инфраструктурата и обикновено представляват физически лица (т.е. не са предприятия), ползването на инфраструктурата попада извън обхвата на правилата по държавните помощи.

Крайните получатели на средства по МВУ трябва да имат предвид, че законодателството в областта на държавните помощи е с широк обхват и наличието на държавна помощ по определена процедура често е въпрос за тълкуване на отделни документи и въпрос за специфика на законодателството в конкретния сектор. Поради тази причина настоящите насоки не изчерпват всички възможни случаи и нормативни документи.

Контрол и проверка на обстоятелствата относно държавни и минимални помощи

На етапа на кандидатстване данните за получени държавни/минимални помощи следва да бъдат надлежно посочени от кандидатите в съответните Декларации за държавни/минимални помощи (Приложение Г1 или Г2). Помощта се счита за получена от момента на сключване на договора за финансиране. В случай, че след подаване на предложението за изпълнение на инвестиция настъпи промяна по отношение на получената държавна/минимална помощ, кандидатът следва да уведоми писмено СНД и да изпрати нова Декларация за държавни/минимални помощи, с попълнени актуални данни в нея, в срок от 5 (пет) работни дни чрез модул „Комуникация“ в ИС за МВУ - Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020 (ИСУН 2020), раздел „Национален план за възстановяване и устойчивост“ (НПВУ).

При определяне дали е спазен максимално допустимият размер и съответно интензитет на помощта, ще се взема предвид както размера на държавната/минималната помощ, за която се кандидатства, така и общият размер на вече получена държавна/минимална помощ от кандидата – „едно и също предприятие“, независимо от това дали тази подкрепа е финансирана от местни, регионални, национални или общностни източници.

При предоставянето на помощта, СНД ще проверява данните, предоставени в декларациите за минимални и държавни помощи. За проверка на декларираната информация се използва публичния модул за справки към информационна система „Регистър на минималните помощи“, достъпен на интернет страницата: www.minimis.minfin.bg

Съгласно чл. 38 от Закона за държавните помощи, възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ се извършва въз основа на решение на Европейската комисия с разпореждане за възстановяване и влязъл в сила акт за установяване на публично вземане, когато това е приложимо. Съгласно чл. 37 от Закона за държавните помощи, неправомерно получената минимална помощ представлява публично вземане, което се установява от администратора на помощ чрез издаване на акт за установяване на публичното вземане по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Вземанията подлежат на събиране по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) от органите на Националната агенция за приходите.

Възстановяването на недължимо платените и надплатените суми, както и на неправомерно получените или неправомерно усвоени средства, ще се извършва в съответствие с действащите правила на нормативни актове към момента на изпълнение на договорите за финансиране с крайните получатели.

12.2. Приложими правила за държавни помощи по видове интервенции

В зависимост от предвижданите за финансиране видове дейности изпълнението на настоящата процедура може да съдържа елементи на държавна помощ, както следва:

I. Интервенции върху административни сгради на държавната и общинската администрация:

a/ хипотеза на „непомощ“

По отношение на интервенциите за енергийна ефективност в административни сгради, предвид че те не се използват за изпълнение на стопанска дейност, общините и държавните институции действат в качеството си на публични органи и не представляват предприятия по смисъла на чл. 107 от Договора за функциониране на ЕС. В тези случаи **средствата, предоставени по настоящата процедура не представлява държавна помощ**, тъй като служат за изпълнението на публичните правомощия на съответните органи.

Съгласно пар. 18 от Известието „Доколкото един публичен субект упражнява стопанска дейност, която може да бъде отделена от упражняването на публични правомощия, въпросният субект действа като предприятие по отношение на посочената дейност. Обратно, ако тази стопанска дейност не може да бъде отделена от упражняването на публични правомощия, извършваните от въпросния субект дейности като цяло остават свързани с упражняването на публични правомощия и следователно не попадат в понятието „предприятие“.

С оглед на посоченото, за да попадне извън приложното поле на правилата за държавните помощи, административната сграда трябва да се ползва съобразно основното си нестопанско предназначение (за изпълнение на обичайните функции на съответната публична администрация, настанена в нея) или, в случай на смесено ползване, стопанското използване остава само спомагателно съгласно изискванията на пар. 207 от Известието. В допълнение, както вече беше изяснено в т. 12.1 „Общи положения“ от настоящия раздел, предвид факта, че в административните сгради често са разположени заведения или магазини, мерките за енергийна ефективност в този вид инфраструктура ще попаднат извън обхвата на правилата по държавните помощи, в случай че помещенията, ползвани за стопанска дейност **не надвишават 20% от пространствения/от времевия капацитет на сградата.**

б/ хипотеза на помощ „de minimis“ съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година

При неизпълнение на изискванията на Известието, средства може да се предоставят единствено под формата на минимална помощ в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) №1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г., относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на ЕС към помощта de minimis (ОВ L 352 от 24.12.2013 г.), съгласно който максималната стойност на помощта, предоставена за период от 3 години на едно и също предприятие (съгласно чл. 2, пар. 2 от Регламента), не може да надвишава 200 хил. евро, а по отношение на автомобилните превози за чужда сметка или срещу възнаграждение – 100 хил. евро.

При тази хипотеза на етапа на кандидатстване следва да се представи Приложение Г и Приложение Г1 от собственика/ците на съответната сграда (кандидат/партньор).

Приложимите разпоредби на Регламент (ЕС) №1407/2013 са описани в Приложение О2 „Условия за предоставяне на минимални помощи в съответствие с Регламент (ЕС) №1407/2013“, неразделна част от настоящите Насоки.

II. При интервенции върху културна инфраструктура (държавна и общинска собственост):

а/ хипотеза на „непомощ“

По отношение на мерките за енергийна ефективност на обекти от културната инфраструктура (държавна или общинска собственост) в общия случай няма държавна помощ, тъй като сградите са собственост на общината/държавата и се използват за изпълнение на нейни присъщи обществени функции да организират и координират осъществяването на политиката по опазване на културното наследство.

Сградите от културната инфраструктура обикновено са предоставени за ползване на съответната културна институция – читалище, библиотека, музей, театър, галерия, културен център, концертна зала и др. културни организации, които се финансират от държавата или от общините, съгласно Закона за закрила и развитие на културата.

В случай на финансиране на сгради общинска/държавна собственост с цел подобряване енергийните характеристики на сградата, в които се помещава някоя от гореизброените

културни организации или друга културна организация, не е налице държавна помощ за крайния получател на финансиране, поради следните причини:

- ✓ интервенцията е за постигане целите по енергийна ефективност и не подпомага съответната културна организация. Мерките за енергийна ефективност на сградите повишават стойността на имотите, собственост на общината/държавата. Когато тези сгради са предоставени на културните организации безвъзмездно, не се реализира предимство в резултат от санирането на сградите.
- ✓ Мерките не целят директно подпомагане на самите културни организации и тяхната дейност, което означава, че няма интервенция, която влияе върху дейността им. Тъй като интервенциите не влияят на основната дейност на културните организации и няма предоставяне на икономическо предимство.
- ✓ Предоставянето на сгради на гореизброените културни организации от страна на държавата или общините се извършва по силата на закона и представлява изпълнение на тяхно законово задължение.
- ✓ Държавата/Общината не осъществява стопанска дейност, тъй като не реализира приходи от сградите.
- ✓ Получател на финансирането, съответно ползвател на ефекта от мерките се явява собственикът на имота (държавата или общината), а не ползвателят. Мерките нямат и не могат да постигнат като пряк ефект увеличаване на приходите на самата културна организация, поради което те не влияят на конкуренцията между тези организации и на пазара на услуги, които те предоставят. Мерките по енергийна ефективност не дават предимство на културната организация и не подобряват конкурентоспособността ѝ. Мерките за енергийна ефективност биха дали предимство на собственика на имота, ако същият осъществява стопанска дейност на пазара на имоти.

Поради гореизложеното, мерките за енергийна ефективност на културна инфраструктура не представляват държавна помощ, тъй като липсва втората и третата предпоставка от теста за държавна помощ – не е налице предприятие и **не е застрашена конкуренцията**.

В общия случай ползватели на сградите са следните видове културни организации:

- 1) Читалища: те са юридически лица с нестопанска цел, които изпълняват функции в областта на културната политика, възложени им на основание Закона за народните читалища.
- 2) Библиотеки: дейността им се финансира основно от приходи, които нямат стопански характер /субсидии, такси, глоби и др./, което прави дейността им неикономическа.
- 3) Регионални музеи, финансирани от общината и общински музеи, съгласно чл. 27 и 28 от Закона за културното наследство: те са културни и научни институти, които се създават, управляват, финансират, преобразуват и закриват при условията и по реда на Закона за културното наследство и на Закона за закрила и развитие на културата.
- 4) Културни институти, създадени съгласно чл. 4, ал. 1 от Закона за закрила и развитие на културата, чийто предмет на дейност е създаването, разпространението и опазването на културни ценности в областта на театъра, музиката, киното, аудиовизията, литературата, художествения превод, танца, цирка, пластичните изкуства, архитектурата, дизайна, фолклора, включително опазването на културно-историческото наследство.

От гледна точка на организациите, които ползват сградите – общинска/ държавна собственост, следва да се има предвид, че по настоящата процедура не се подкрепят дейности свързани с тяхната дейност, поради което не са налице ползи за самите културни организации.

Както е обяснено в т.13.1. „Общи положения“ от настоящия раздел, съгласно пар. 207 от Известието в случай на смесено ползване на инфраструктурата, „нейното финансиране може да попадне изцяло извън правилата за държавните помощи, при условие че стопанското използване остава само спомагателно, както и „...публичното финансиране, предоставено за обичайни съоръжения (например ресторанти, магазини или платен паркинг) на инфраструктурата, които се използват почти изключително за нестопанска дейност, обикновено не оказва влияние върху търговията между държавите членки, тъй като тези обичайни съоръжения е малко вероятно да привлекат клиенти от други държави членки и тяхното финансиране е малко вероятно да окаже повече от пренебрежим ефект върху трансграничните инвестиции или установяване.“ В тази връзка дребни по размер стопански обекти, разположени в част от помещенията на сградата, обект на интервенция, не променят естеството на дейността, ако не надвишават 20% от общата разгъната площ/от времеви капацитет на сградата.

б /Хипотеза на минимална помощ в случай на културна инфраструктура

Тази хипотеза се прилага в случаите, когато (1) държавата /общината, собственик на сградата, **я предоставя за ползване от културна организация срещу наем или на концесия**-отдаването под наем или на концесия е стопанска дейност и съответната държавна администрация/общината се явява предприятие, или когато (2) **държавна администрация/общината, собственик на сградата, оперира сградата по икономически начин (извършва икономически дейности)**. В този случай мерките могат да бъдат финансирани само под формата на минимални помощи в съответствие с изискванията на Регламент 1407/2013, съгласно който **максималната стойност на помощта, предоставена за период от 3 години на едно и също предприятие (съгласно чл. 2, пар. 2 от Регламента), не може да надвишава левовата равностойност на 200 хил. евро.**

Това означава, че кумулативно финансирането на сградата или на съответната част от сградата, която се използва за стопанска дейност и/или се отдава под наем, събрано с всички други минимални помощи, получени от съответния собственик за 3 поредни бюджетни години няма да надхвърли 200 хил. евро.

Финансиране със средства над този размер е недопустимо. Ако общият размер на помощта надхвърля допустимия размер на минимална помощ, крайния получател следва да покрие със собствени средства съответната част от разходите за обновяването със стойността, надхвърляща допустимия праг на минимална помощ.

ВАЖНО!!! Следва да се има предвид, че когато конкретна културна инфраструктура – обект на интервенции се отдава под наем или на концесия и инвестициите за постигане на енергийна ефективност на сградата (т.е. строителните дейности за мерките за енергийна ефективност) са вменени на наемателя/концесионера, същата е недопустима за финансиране по настоящата процедура.

Администратор на минималната помощ е МРРБ.

При прилагане на тази хипотеза - на минимална помощ, на етапа на кандидатстване следва да се представи Приложение Г и Приложение Г1 от собственика/ците на съответната сграда (кандидат/партньор).

Приложимите изисквания в случай на минимална помощ са описани в Приложение О2 „Условия за предоставяне на минимални помощи в съответствие с Регламент (ЕС) №1407/2013“, неразделна част от настоящите Насоки.

III. При интервенции върху спортна инфраструктура (държавна и общинска собственост):

а/ Хипотеза на „непомощ“

По отношение на мерките за енергийна ефективност на обекти от спортната инфраструктура в общия случай няма държавна помощ, тъй като сградите са собственост на общината/държавата и се използват изцяло за изпълнение на присъщи обществени функции, тъй като съгласно Закона за физическото възпитание и спорта, приоритетно направление от социалната политика на държавата и общините е да създаде необходимите условия за системно практикуване на физически упражнения и спорт. Държавата насърчава развитието на физическото възпитание и спорта, като изгражда, поддържа, модернизира и управлява спортни обекти и съоръжения - държавна собственост, контролира условията и реда на тяхното използване по предназначение. Съответно общините също насърчават развитието на физическото възпитание и спорта като изграждат, поддържат и модернизират спортни обекти, съоръжения и обекти - общинска собственост.

Държавната спортна политика има сериозна обществена роля, като е призвана да решава значими за нацията въпроси – утвърждаване на здравословния начин на живот, борбата с бездвижването, затлъстяването, тютюнопушенето, употребата на алкохол и наркотици и превенцията на детската и младежката престъпност. Спортните обекти и съоръжения са държавна и общинска собственост и има доминиращо държавно финансиране на всички спортни дейности. Дейностите, които се подпомагат финансово от държавния/общинския бюджет, са свързани с подпомагането на юридически лица с нестопанска цел – лицензирани спортни федерации и спортните клубове – техни членове, за дейности в областта на развитието на спорта за всички и спорта за високи постижения. При финансовото подпомагане на спортни организации, се съблюдават правилата за държавни помощи, тъй като подпомагането се предоставя на юридически лица с нестопанска цел – лицензирани спортни федерации и спортните клубове – техни членове, за дейности в областта на развитието на спорта за всички и спорта за високи постижения. Следва да се има предвид, че държавата/общината предоставя сградите безвъзмездно за ползване от спортни организации, като съгласно чл. 51, ал.4 от Закона за физическото възпитание и спорта не могат да се предоставят за безвъзмездно ползване държавни и общински спортни обекти и съоръжения на юридически и физически лица, осъществяващи стопанска дейност.

Когато публичните органи на национално, регионално или местно равнище организират, възлагат или извършват услуги/дейности за задоволяване на потребностите на обществото, същите като цяло се квалифицират като услуги от обществен интерес. Когато тези услуги се реализират по неикономически начин (извънпазарно), те не са обхванати от правилата на Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС), отнасящи се до държавните помощи. **В случай, че спортната инфраструктура е обществено достъпна и не се експлоатира по икономически начин, т.е. когато не се реализират приходи от управлението или ползването ѝ, или ако реализира приходи от тази инфраструктура, те са в резултат на дейност, която е неделима и спомагателна спрямо неикономическата, не е налице помощ.** Съгласно разпоредбите на Съобщение на Комисията за понятието за държавна помощ съгласно чл. 107, параграф 1 от ДФЕС – публичното финансиране на инфраструктура, която не е предвидена за търговска експлоатация, се изключва от приложението на правилата за държавна помощ, т.е. инфраструктурата, за която се предоставя средства е с отворен достъп и няма да се експлоатира по икономически начин.

Както е обяснено в т.13.1.„Общи положения“ от настоящия раздел, съгласно пар. 207 от Известието, в случаи на смесено използване, финансирането на спортна инфраструктура, която се използва почти изключително за неикономическа дейност, може да попадне извън правилата за държавна помощ в своята цялост, при условие че икономическото използване остава чисто спомагателно, тоест дейност, която е пряко свързани с и необходими за функционирането на спортната инфраструктура или неразривно свързани с нейното основно неикономическо използване. Това трябва да се счита за случай, когато икономическите дейности консумират същите суровини като основните неикономически дейности, например материали, оборудване, труд или основен капитал. Спомагателните икономически дейности трябва да останат ограничени по обхват по отношение на капацитета на инфраструктурата. В

това отношение икономическото използване на инфраструктурата може да се счита за спомагателно, когато капацитетът, разпределен всяка година за такава дейност, **не надвишава 20% от общия капацитет на инфраструктурата (20% от общата разгъната площ или 20% от времевия капацитет на сградата)**. Както е посочено в т.13.1. „Общи положения“ от настоящия раздел, в случай на дребномащабни стопанските обекти в сгради те ще попаднат извън обхвата на правилата по държавните помощи, в случай че помещенията, ползвани за тази стопанска дейност, не надвишават 20% от общата разгъната площ или от времевия капацитет на сградата.

Прилагането на мерки за енергийна ефективност по настоящата процедура е насочена към подобряване на енергийните характеристики на сградата -спортната инфраструктура. В голямата си част обектите на интервенция по настоящата процедура са местни зали за спорт (мултифункционални спортни зали, зали за футбол, хандбал, борба, лека атлетика и др.; спортни комплекси и др.), тренировъчни зали, спортно-тренировъчни центрове, басейни, зони за игри на открито, спортни комплекси (гребни канали, стадиони и др.), които са собственост на държавата/общината. Следва да се има предвид, че по настоящата процедура не се подкрепят дейности свързани с тяхната дейност, поради което не са налице ползи за самите спортни организации.

б/Хипотеза на наличие на държавна помощ в случай на спортна инфраструктура

Тази хипотеза се прилага в случаите, когато (1) собственикът на сградата (спортна инфраструктура) я **предоставя за ползване срещу наем (възмездно ползване) или на концесия** - отдаването под наем или на концесия е стопанска дейност, поради което той се явява предприятие, както и когато (2) **държавата/общината, собственик на сградата, оперира сградата по икономически начин (извършва икономически дейности)**.

ВАЖНО!!! Следва да се има предвид, че когато конкретна спортна инфраструктура се отдава под наем или на концесия и инвестициите за постигане на енергийна ефективност на сградата (т.е. строителните дейности за мерките за енергийна ефективност) са вменени на наемателя/концесионера, същата е недопустима за финансиране по настоящата процедура.

При тази хипотеза по т.“б“ в зависимост от нуждите и спецификата на съответното ПИИ кандидатите **могат да избират между ЕДИН от приложимите режими на минимална помощ (de minimis) или на държавна помощ, както следва:**

1. Под формата на минимални помощи в съответствие с изискванията на Регламент 1407/2013, съгласно който максималната стойност на помощта, предоставена за период от 3 години на едно и също предприятие (съгласно чл. 2, пар. 2 от Регламента), не може да надвишава левовата равностойност на 200 хил. евро. Това означава, че кумулативно финансирането на сградата или съответната част от сградата, която се използва за стопанска дейност и/или се отдава под наем, събрано с всички други минимални помощи, получени от съответния собственик за 3 поредни бюджетни години няма да надхвърли 200 хил. евро. Финансиране със средства над този размер е недопустимо. Ако общият размер на помощта надхвърля допустимия размер на минимална помощ, крайния получател следва да покрие със собствени средства съответната част от разходите за обновяването със стойността, надхвърляща допустимия праг на минимална помощ.

Администратор на минималната помощ е МРРБ.

При тази хипотеза- на минимални помощи, на етапа на кандидатстване следва към предложението да се представи Приложение Г и Приложение Г1 от собственика/ците на съответната сграда (кандидат/партньор).

Приложимите изисквания в случай на минимална помощ са описани в Приложение О2 „Условия за предоставяне на минимални помощи в съответствие с Регламент (ЕС) №1407/2013“, неразделна част от настоящите Насоки;

Или

2. Режим на групово освобождаване, съгласно чл. 38 от Регламент (ЕС) № 651/2014¹⁷ на Комисията от 17 юни 2014 (ОРГО) “Инвестиционни помощи за мерки за повишаване на енергийната ефективност,,

При тази хипотеза- чл. 38 от Регламент (ЕС) № 651/2014, на етапа на кандидатстване следва към предложението да се представи Приложение Г и Приложение Г2 от собственика/ците на съответната сграда (кандидат/партньор).

Приложимите изисквания за предоставяне на помощта са посочени по-долу, както и в Приложение О3 „Схема за групово освобождаване на инвестиции за спортна инфраструктура по чл. 38 „Инвестиционни помощи за мерки за повишаване на енергийната ефективност“ от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014“, неразделна част от настоящите Насоки.

В случай на Инвестиционна помощ за мерки за повишаване на енергийната ефективност, съгласно чл. 38 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 (ОРГО) максималният интензитет на средствата от МВУ за предложение за спортна инфраструктура е, както следва:

- **Максимален интензитет на помощта (безвъзмездните средства) е 45% от допустимите разходи за предложения извън територията на ЮЗР (NUTS2)¹⁸**
- **Максимален интензитет на помощта (безвъзмездните средства) е 35% от допустимите разходи за предложения на територията на ЮЗР (NUTS2)¹⁹**

!По настоящата процедура не се прилага чл. 38, пар. 5 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 (ОРГО) за увеличаване на интензитета на помощта, предоставена на малки и средни предприятия!

Член 38 от ОРГО се прилага само за инвестиционна помощ, позволяваща да се постигне енергийна ефективност по смисъла на член 2, параграф 103 от ОРГО. Настоящата процедура е изцяло насочена към мерки за постигане на енергийна ефективност на сгради, поради което Член 38 от ОРГО е приложим. Съгласно т.103 на параграф 2 на ОРГО „енергийна ефективност“ означава „количеството спестена енергия, определено чрез измерване и/или оценка на потреблението преди и след прилагането на мярка за повишаване на енергийната ефективност, като същевременно се осигурява нормализиране на външните условия, които оказват въздействие върху потреблението на енергия“.

В случай, че избраният от кандидата режим на държавна помощ е групово освобождаване, съгласно чл. 38 от Регламент (ЕС) № 651/2014 „Инвестиционни помощи за мерки за

¹⁷ В случай на изменение на Регламент (ЕС) № 651/2014 за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора, касаещи процедурата ще възникне необходимост от актуализиране на условията за предоставяне на помощта по чл.38 на Регламент (ЕС) № 651/2014.

¹⁸ Съгласно Приложение Л2

¹⁹ Съгласно Приложение Л2

повишаване на енергийната ефективност“, не са допустими за финансиране дейности, които са с цел гарантиране, че потенциалните кандидати спазват стандартите на ЕС₂₀, които вече са приети, дори ако все още не са влезли в сила. Съответствието с посоченото изискване се декларира от страна на кандидата в рамките на Декларация Приложение Г.

Като общо правило, ако крайният получател вече отговаря на всички приложими за него стандарти на Съюза (включително приети, но все още не влезли в сила стандарти), помощ за проекти за енергийна ефективност може да бъде предоставена на съответния краен получател. Ако обаче краен получател не отговаря на всички приложими за него стандарти, трябва да се провери дали проектът за енергийна ефективност, за който се изисква помощ, не би бил необходим на крайния получател, за да отговаря на тези стандарти. Ако даден проект е необходим, за да отговаря на стандарт на Съюза, крайният получател ще бъде задължен да предприеме съответния проект (или еквивалентен проект) така или иначе и помощта няма да има стимулиращ ефект.

Следва да се има предвид, че по настоящата процедура се финансират мерки за енергийна ефективност на сградния фонд, съгласно предписаните в обследването за енергийна ефективност мерки, **в изпълнение на Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите**. В тази връзка отговорност на държавите-членки е да определят минимални изисквания за енергийните характеристики на сградите. В този смисъл тези минимални изисквания не се квалифицират като задължителни стандарти на Съюза. Поради това Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите не определя задължителни стандарти на Съюза и допустимите разходи следва да се изчисляват, по член 38, параграф 3, буква а).

В съответствие с член 38, параграф 3, допустимите разходи са допълнителните инвестиционни разходи, необходими за постигане на по-високо ниво на енергийна ефективност. Когато такива инвестиции се извършват единствено с цел повишаване на енергийната ефективност и не са необходими (или извършени) инвестиции в съпоставителната ситуация (при липса на помощ), по принцип е възможно такива инвестиционни разходи да се квалифицират като допустими разходи по член 38, параграф 3, буква а).

Допустимите разходи в рамките на настоящата процедура са допълнителни инвестиционни разходи, които са изцяло насочени и необходими за постигане на по-високо равнище на енергийна ефективност на сградите чрез достигане на клас на енергопотребление минимум „В“, с изключение на сгради - културни ценности, и разходите за инвестиции в енергийна ефективност са напълно разграничени, предвид че се финансират мерки за енергийна ефективност на сграда, които са предвидени в обследването за енергийна ефективност. В тази връзка всички посочени допустими разходи, посочени в Приложение ОЗ на настоящите насоки, свързани с енергийна ефективност, представляват допустимите разходи (чл.38, параграф 3, буква „а“ от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014), предвид че помощта се предоставя само за покриване на разходи, произтичащи от постигане на по-високото ниво на енергийна ефективност – преминаване към клас на енергопотребление минимум „В“, с изключение на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство. Т.е. при сценарий „без проект“ („не се прави нищо“) няма да може да бъде достигнат клас „В“ на енергопотребление или по-нисък само за сгради-културни ценности, като в този случай определените разходи за постигане на енергийна ефективност по проекта са равни на допустимите разходи, съгласно Приложение ОЗ.

Не са допустими разходи, които не са пряко свързани с постигането на по-високо ниво на енергийна ефективност. В тази връзка в Приложение ОЗ е определен обхватът на недопустимите разходи за предложенията за спортна инфраструктура в режим по чл. 38 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 (ОРГО) „Инвестиционни помощи за мерки за повишаване на енергийната ефективност“.

²⁰ Съгласно дефиницията за „Стандарт на Съюза“, дадена в чл. 2, (102) на Регламент (ЕС) № 651/2014

13. ХОРИЗОНТАЛНИ ПОЛИТИКИ

За всяко предложение за изпълнение на инвестиция кандидатите следва да декларират съответствието на предложението с посочените принципи. Прилагането на заложените в проекта принципи ще се проследява на етап изпълнение.

13.1. Устойчиво развитие

Задължение на кандидата е да провери дали предложеният инвестиционен проект подлежи на оценка на въздействието върху околната среда съгласно чл.81 от Закона за опазване на околната среда, като се обърне към съответните компетентни органи съгласно чл.94 от Закона за опазване на околната среда за преценка на необходимостта от ОВОС. В случай на необходимост от ОВОС, последната се изготвя и се прилага към техническата документация.

Задължение на крайния получател е да провери и дали предложеният инвестиционен проект подлежи на оценка по чл.31 от Закона за биологичното разнообразие за съвместимостта на проекта с предмета и целите на опазване на защитените зони, като се обърне към съответните компетентни органи по реда на чл.7 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони. В случай на необходимост от оценка за съвместимост, последната се изготвя и се прилага към техническата документация.

13.2. Равни възможности и недопускане на дискриминация, равенство между половете

При реализиране на процедурата ще се съблюдават принципите на равенство между половете и равните възможности и недопускане на дискриминация. Ще се съблюдава стриктно за равнопоставеността, както между мъжете и жените, и участие на хора в неравностойно положение, така и между представителите на различните малцинствени групи. Ще се осъществява превенция и навременно отстраняване на всички предпоставки, водещи до неравнопоставеност. В този контекст, в процеса на избора на изпълнители от страна на крайните получатели ще се прилага българското законодателство, като всички икономически оператори, които отговарят на поставените условия, ще могат да се включат независимо от пол и етническа принадлежност. Процедурата, както и документите за нейната реализация (насоки, указания, инструкции и др.) не съдържат ограничителни условия по отношение участие на жените в процеса на изпълнение. Обновяването на нежилищните сгради ще допринесе за създаване на условия за осигуряване на достъпна среда в обществените сгради, в съответствие с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. ПИИ следва да предвижда подобряване достъпа за хора с увреждания.

Предприемането на такива мерки ще повиши значително възможностите на икономически неактивното население, на хората със затруднена мобилност и осигурява съответствие с Конвенцията за правата на хората с увреждания.

Принципите на равните възможности и недискриминация следва да бъдат спазвани при подготовката и изпълнението на всички проекти, финансирани от ПВУ.

14. СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПА ЗА „НЕНАНАСЯНЕ НА ЗНАЧИТЕЛНИ ВРЕДИ“²¹

Регламентът за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (МВУ) предвижда, че нито една мярка, включена в плановете за възстановяване и устойчивост на държавите-членки, не трябва да води до значителни вреди за екологичните цели по смисъла на Регламент

²¹ „Ненанасяне на значителни вреди“ означава да не се подкрепят или извършват икономически дейности, които нанасят значителни вреди, на която и да било екологична цел, по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852.

(ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 година за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (Регламента за таксономията). На база посоченото, всички мерки, включени в Националния план за възстановяване и устойчивост на България (НПВУ), включително тези, предвидени по настоящата процедура, следва да допринасят за екологичния преход, като отчитат шестте екологични цели, заложи в чл. 9 от Регламента за таксономията:

- 1) смекчаване на изменението на климата;
- 2) адаптиране към изменението на климата;
- 3) устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси;
- 4) преход към кръгова икономика;
- 5) предотвратяване и контрол на замърсяването;
- 6) защита и възстановяване на биологичното разнообразие и екосистемите.

В тази връзка, всяка една инвестиция по НПВУ следва да бъде в съответствие с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“.

В тази връзка, като се отчита целият жизнен цикъл на продуктите и услугите, предоставяни посредством дадена икономическа дейност, се приема, че дейността нанася значителни вреди за някой от шестте екологични цели, и съответно НЕ е налице спазването на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“, ако при:

- 1) смекчаването на изменението на климата, тази дейност води до значителни емисии на парникови газове;
- 2) адаптирането към изменението на климата, тази дейност води до увеличаване на неблагоприятното въздействие на настоящия климат и на очаквания бъдещ климат върху самата дейност, или върху населението, природата или активите;
- 3) устойчивото използване и опазването на водните и морските ресурси, тази дейност влошава:
 - доброто състояние или добрия екологичен потенциал на водните обекти, включително на повърхностните и подземните води; или
 - доброто екологично състояние на морските води;
- 4) кръговата икономика, включително предотвратяването на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране,:
 - тази дейност води до значителна неефективност при използването на материали или при прякото или непряко използване на природни ресурси като невъзобновяеми източници на енергия, суровини, вода и земя, на един или повече етапи от жизнения цикъл на продуктите, включително по отношение на трайността и на възможностите за поправка, осъвременяването, повторната употреба или рециклирането на продуктите;
 - тази дейност води до значително увеличаване на образуването, изгарянето или обезвреждането на отпадъци, с изключение на изгарянето на нерестируемите опасни отпадъци; или
 - дългосрочното обезвреждане на отпадъци може да причини значителни и дългосрочни вреди на околната среда;
- 5) предотвратяването и контрола на замърсяването, тази дейност води до значително увеличение на емисиите на замърсители във въздуха, водата или почвата в сравнение с положението преди започването на дейността; или
- 6) защитата и възстановяването на биологичното разнообразие и екосистемите, тази дейност:

- влошава в значителна степен доброто състояние и устойчивостта на екосистемите; или
- влошава природозащитния статус на местообитанията и видовете, включително тези от интерес за Съюза.

В съответствие с Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост и съответно, за да е налице спазване на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“, всички предвидени инвестиции от кандидатите (крайните получатели) по настоящата процедура, следва да **не водят до значителни вреди за всеки един от горепосочените шест екологични цели.**

Дейностите в предложенията за изпълнение на инвестиция следва да се изпълняват в съответствие с Техническите насоки за прилагането на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост, които са налични на следния интернет адрес: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/c_2021_1054_bg_0.pdf.

Следва да се има предвид, че настоящата инвестиция в нежилищния сграден фонд се проследяват с коефициент от 100 % в подкрепа на целите, свързани с изменението на климата и се счита, че принципът за ненанасяне на значителни вреди е спазен за целта във връзка с „Смекчаването на изменението на климата“, тъй като е заложено задължително изискване след изпълнение на мерките да се постигне 30% спестяване на първична енергия за всеки обект на интервенция. В тази връзка инвестициите, свързани с ЕЕ в сградния фонд, се проследяват с коефициент 100 % в подкрепа на целите, свързани с „Смекчаването на изменението на климата“.

При подготовка и изпълнение на ПИИ, задължение на крайните получатели на помощта е да предприемат необходими мерки за спазване принципа за „ненанасяне на значителна вреда“ („do no significant harm“ /DNSH/ principle), както и да осигурят ефективно прилагане на този принцип, съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 2020/852 за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции („Регламентът за таксономията на ЕС“).

При оценяването на дадена икономическа дейност спрямо критериите, съгласно чл. 17 от Регламента за таксономията, се вземат предвид въздействието на самата дейност върху околната среда, както и въздействието върху околната среда на продуктите и услугите, предоставяни посредством тази дейност през целия им жизнен цикъл, като се отчитат по-специално производството, употребата и излизането от употреба на тези продукти и услуги.

ВАЖНО!!! На етапа на кандидатстване за всяко ПИИ се извършват самооценка на мерките по отношение на принципите на "DNSH" като се попълва и подава към формуляра за кандидатстване Приложение Д: „Контролен лист за самооценка съгласно „принципа за ненанасяне на значителни вреди“ (DNSH)“ по отношение на шестте екологични цели:

- Смекчаване на изменението на климата;
- Адаптиране към изменението на климата;
- Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси;
- Преход към кръгова икономика;
- Предотвратяване и контрол на замърсяването;
- Защита и възстановяване на воднотоотпадъци биоразнообразие и на водните екосистеми.

Важно: Съблюдаването на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ ще се проследява и **на етап изпълнение на ПИИ**, като за удостоверяване на съответствието на инвестицията с посочения принцип, в процеса на изпълнение и/или в края на проекта крайните получатели ще подлежат на контрол, който да удостовери съответствието на подкрепените дейности с принципа DNSH и посочените екологични цели. СНД има право да извърши проверка във всеки

един етап от кандидатстването до изпълнение на ПИИ и даде указания и/или препоръки с цел постигане на съответствие с принципа DNSH, които са задължителни за кандидата/крайния получател.

На етап изпълнение на ПИИ следва да се спазва следното:

- Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците, преди започване на строително-монтажни дейности възложителят е отговорен за **изготвянето на план за управление на строителните отпадъци**. В изпълнение на нормативната уредба всеки план следва да съдържа прогноза за образуваните строителни отпадъци (СО) и степента на тяхното материално оползотворяване, прогноза за вида и количеството на продуктите от оползотворени СО, които се влагат в строежа, както и мерки, които се предприемат при управлението на образуваните СО. КП е задължен да възложи задължения към участниците в строително-инвестиционния процес за спазване на изискванията за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на СО и за влагане на рециклирани строителни материали и/или оползотворяване на СО в обратни насипи. Законите регламенти гарантират правилното третиране на СО при изпълнението на СМР. **В този смисъл „План за управление на строителните отпадъци“ следва да бъде неразделна част от всеки инвестиционен проект, с обхват и съдържание, съгласно Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали - ДВ, бр. 98 от 8 декември 2017 г., в сила от 12.12.2017 г.**

- Инвестиционните проекти за изпълнение на енергийното обновяване на сгради следва да гарантират спазването на нормативните изисквания относно влагане на материали и компоненти, **които не застрашават живота и здравето на хората и не увреждат околната среда** – не отделят отровни газове и опасни частици, не излъчват радиация, не замърсяват водата или почвата; КП са длъжни да гарантират, че строителните компоненти и материалите, използвани при обновяването на сградата, не съдържат азбест, нито вещества, които предизвикват много голямо безпокойство, както е определено въз основа на списъка на веществата, подлежащи на разрешение, посочен в приложение XIV Регламент (ЕО) № 1907/2006.

- **В процеса на изпълнение на строително-монтажните дейности КП контролира спазването на мерките за намаляване на шума, праха и емисиите на замърсители. Указания за това следва да бъдат дадени в „План за безопасност и здраве“, който следва да бъде част от всеки инвестиционен проект.**

- КП следва да гарантира, че няма да бъдат нанесени значителни вреди на доброто състояние и устойчивостта на екосистемите; или инвестицията няма да доведе до влошаване природозащитния статус на местообитанията и видовете, включително тези от интерес за Съюза, на база становище на съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ.

15. МИНИМАЛЕН И МАКСИМАЛЕН СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА

Планираната продължителност на всяко ПИИ, включително дейностите, предвидени в него, **не може да надвишава 30 месеца, но не по-късно от 30.06.2026г.**

ВАЖНО!

Кандидатът трябва да предвиди в продължителността на ПИИ процедури като провеждане на обществени поръчки, процес по строителство и въвеждане в експлоатация, отчетност, окончателно разплащане към изпълнителите, представяне на окончателен ФТО, изготвяне на независима оценка от одитор за доказване на постигнатите спестявания (лица от регистъра по чл.44 ал. 1 от Закона за енергийна ефективност) и др.

16. РЕД ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИЯ

Предложенията по настоящата процедура се оценява на основание чл. 17 от ПМС 114 от 08 юни 2022 година, относно детайлните правила за предоставяне на средства на крайни получатели от МВУ, на един етап по критерии за административна допустимост и оценка на качеството, описани в настоящите Насоки за кандидатстване.

Оценката и класирането на предложенията по настоящата процедура се извършва от оценителна комисия, определена с акт на Ръководителя на СНД. Всички предложения, подадени в рамките на крайния срок, се оценяват в съответствие с критериите, посочени по-долу.

Оценката на предложения включва един етап, който обхваща критерии за административна допустимост и оценка на качеството.

Оценката на административна допустимост се извършва по критериите, посочени в раздел „Критерии за оценка на административна допустимост“, които се отбелязват с „ДА“, „НЕ“ или „Н/П“ (не е приложимо). Предложение, което получи оценка „Не“ на критерий 1 и 7 се отхвърля от оценителната комисия без да се проверява съответствие със следващите критерии за оценка на административна допустимост.

Предложения, получили **минимум 65 точки** на етап „Оценка на качеството“, се класират в низходящ ред съобразно получената оценка, като за финансиране се предлагат всички предложения по реда на класирането до покриване на общия размер на финансовите средства по компоненти и групи общини. Всички предложения, които са преминали минималния праг на оценка, но за които не достига финансиране по настоящата процедура, ще формират списък с резервни предложения, които може да бъдат финансирани в случай на наличие на недоговорен/спестен финансов ресурс по другите компоненти и/или групи общини.

Когато при оценката се установи липса на документи и/или друга нередовност, комисията **еднократно** изпраща на кандидата уведомление за установените нередовности и определя срок за тяхното отстраняване, който не може да бъде по-кратък от 7 дни. Уведомлението съдържа и информация, че неотстраняването на нередовностите в срок може да доведе до прекратяване на производството по отношение на кандидата. Отстраняването на нередовностите не може да води до промени по същество на подаденото предложение.

Уведомлението ще бъде изпратено чрез Информационната система за МВУ, за което кандидата получава съобщение на електронния адрес, посочен при регистрацията на потребителя, подал ПИИ в Информационната система за МВУ.

За дата на получаване на Уведомлението се счита датата на изпращането му чрез Информационната система за МВУ. Кандидатът представя допълнителните разяснения и/или документи по електронен път, като информацията не следва да съдържа елементи, водещи до подобряване на първоначалното предложение. При непредставяне на изискваната информация или разяснения в срок, предложението може да бъде отхвърлено само и единствено на това основание. Всяка информация, предоставена извън официално изискваната от оценителната комисия, няма да бъде вземана под внимание.

В случай, че след допълнителното им изискване, документите не бъдат предоставени от кандидата или са представени, но не съгласно изискванията в Условието за кандидатстване, ПИИ се отхвърля. Отстраняването на нередовностите не може да води до подобряване на качеството на предложението.

В случай, че в процеса на оценка оценителната комисия установи наличието на обстоятелства (напр. включени в предложението недопустими дейности, недопустими и/или нереалистични разходи, дублиране на заложили дейности и/или разходи и др.), това може да доведе до изменение на бюджета на ПИИ. Следва да се има предвид, че промените в бюджета не могат да доведат до увеличаване на размера на средствата.

Оценителната комисия може да извършва корекции в бюджета на предложението в случай, че при оценката се установи:

1. несъответствие между предвидените дейности и видовете заложи разходи;
2. дублиране на разходи;
3. несъответствие с правилата за държавните или минималните помощи;
4. наличие на недопустими дейности или разходи;
5. неспазване на заложените в Насоките за кандидатстване ограничения по отношение на заложи процентни съотношения/прагове на помощта.

След служебно извършени корекции в бюджета, оценителната комисия ще извършва допълнително преразглеждане на критериите, върху които коригираните данни в бюджета биха се отразили. Корекции в бюджета при несъответствие между предвидените дейности и видовете заложи разходи, както и при дублиране на разходи, ще се извършва след като се изиска допълнителна пояснителна информация от кандидата, ако е необходимо. Извършените корекции не могат да водят до увеличаване на размера на средствата, предвиден в подаденото предложение или до увеличаване на първоначално присъдения брой точки, които ПИИ е получило преди корекциите. Корекциите в бюджета не могат да водят и до невъзможност за изпълнение на целите на проекта или на проектните дейности или до подобряване на качеството на ПИИ.

Оценяването на ПИИ се извършва в срок до три месеца от датата на назначаване на оценителната комисия.

Решение за отхвърляне на дадено ПИИ ще бъде вземано на следните основания:

- Предложението е непълно или не отговаря в други отношения на поставените условия в настоящите Насоки;
- Кандидатът не отговаря на условията за административна допустимост;
- Предложението не покрива критериите за качество (не покрива минималния брой точки);
- Не са спазени други критерии и/или изисквания, посочени в настоящите Насоки за кандидатстване;
- Кандидатите не са представили изискваната задължителна според Насоките за кандидатстване информация.

Въз основа на резултатите от оценката комисията изготвя оценителен доклад до Ръководителя на структурата за наблюдение и докладване, който включва три списъка:

1. списък на предложените за финансиране ПИИ, подредени по реда на тяхното класиране, и размера на средствата от МВУ, които да бъдат предоставени за всяко от тях;
2. списък на ПИИ с прекратено производство;
3. списък с резервните ПИИ, които успешно са преминали оценяването, но за които не достига финансиране, подредени по реда на тяхното класиране.

На този етап се извършва проверка за липса на двойно финансиране по предложените ПИИ, както и отново се извършва проверка за получени държавни и минимални помощи. Проверката за липса на двойно финансиране се извършва чрез всички достъпни методи, включително, но не само, чрез проверка на информацията в ИСУН 2020, запитвания към други финансиращи институции, проверка в интернет. **По отношение на разходи, за които се**

установи наличие на двойно финансиране, Оценителната комисия взема мотивирано решение за отхвърляне на конкретното ПИИ.

Когато за определен кандидат се установи надвишаване на максималните прагове за натрупване на минимална/държавна помощ, разходите за участието се редуцират, така че да не надвишават съответния максимален праг за натрупване на помощта. В случай че редуцирането на разходите води до пълно отпадане на предвидените в предложението разходи, Оценителната комисия отправя писмено искане до Кандидата, в което посочва, че предвидените разходи са отпаднали. Кандидатът изпраща отговор в посочения от Оценителната комисия срок, в който заявява съгласието си/несъгласието си предложението да бъде изпълнявано.

В резултат на описаното преоценяване са възможни размествания в трите списъка с проекти.

17. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИЯ

Оценката се извършва в информационната система за МВУ и се документира чрез попълване на оценителен лист, включващ следните критерии:

№	Критерии за оценка	Да	Не	Н/П
	Критерии за административна допустимост			
1.	Предложението е подадено в рамките на крайния срок, съгласно Насоките за кандидатстване В случай че посоченото изискване не е спазено, предложението се отхвърля без да се проверява съответствие със следващите критерии за оценка!	☐	☐	
2.	Предложението е подадено от лицето, представляващо кандидата, или оправомощено за целите на подаване на предложението лице и е приложено пълномощно/заповед за упълномощаване	☐	☐	
3.	Всички приложими полета на формуляра за кандидатстване са попълнени с относимата информация за целите на оценката.	☐	☐	
4.	Приложена е декларация от кандидата и партньора/ите (ако е приложимо) за съответствие с изискванията по процедурата, съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐	
5.	Приложен е документ за собственост върху недвижимия имот, обект на интервенция по предложението, от който става ясно, че недвижимият имот е общинска/държавна собственост	☐	☐	
6.	Приложено е обследване за енергийна ефективност и валиден сертификат за актуално състояние на потреблението на енергия за постигане на <u>най-малко клас на енергопотребление „В“</u> или в случай на сграда - културна ценност, съгласно Закона за културното наследство, за постигане на енергопотребление, съгласно обследването за енергийна ефективност и сертификата на	☐	☐	

	съответната сграда - културна ценност			
7.	Всеки обект (сграда), включена в ПИИ постига минимум 30% спестяване на първична енергия. В случай, че изискването за постигане на минимум 30% спестяване на първична енергия за всеки обект, включен в ПИИ, не е спазено, предложението се отхвърля без да се проверява съответствие със следващите критерии за оценка!	☐	☐	
8.	Приложен е технически паспорт за всяка сграда, включена в ПИИ	☐	☐	
9.	Приложени са: <ul style="list-style-type: none">• <i>Технически/работен проект, с влязло в сила разрешение за строеж и КСС към него (за обекти в пълна степен на проектна готовност)</i> <i>или</i>• <i>Идеен проект и обобщена КСС по окрупнени показатели или технически/работни проекти и КСС към тях без разрешение за строеж (ако за обект/ите на интервенцията няма пълна проектна готовност към момента на кандидатстване);</i> <i>или</i>• <i>Архитектурно заснемане с обяснителна записка, и обобщена КСС по окрупнени показатели;</i> <i>и</i>• <i>Писмо по чл. 2, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони от съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ, че не е необходимо провеждане на процедура по реда на Глава втора от същата наредба</i> <i>или</i>• <i>Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, съгласно чл. 8 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда с характер „да не се извършва ОВОС“ или Решение по ОВОС за одобряване, съгласно чл. 18 от същата наредба</i> <i>или</i>• <i>Решение по чл. 18 или чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони за одобряване</i>	☐	☐	
10.	Приложено е партньорско споразумение в свободен текст между кандидата и партньора/ите (ако е приложимо)	☐	☐	☐
11.	Предложението е в съответствие с изискванията на приложимия режим за държавна помощ, съгласно Насоките за кандидатстване и Приложение О1	☐	☐	

12.	Кандидатът е допустим краен получател на финансирането по процедурата	☐	☐	
13.	Партньорите са допустими и отговарят на изискванията на Насоките за кандидатстване (ако е приложимо)	☐	☐	☐
14.	Предложеният размер на средствата е съобразен с минималния и максималния размер, съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐	
15.	Продължителността на предложението съответства на максимално допустимия период на изпълнение, съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐	
16.	Дейностите в предложението, за които се предвижда финансиране със средства от ПВУ, съответстват на допустимите дейности по процедурата	☐	☐	
17.	Разходите в предложението, за които се предвижда финансиране със средства от ПВУ, са допустими за финансиране по процедурата	☐	☐	
18.	Разходите съответстват на предвидените дейности в предложението	☐	☐	
19.	ПИИ предвижда мерки за информация и публичност съгласно Насоките за кандидатстване	☐	☐	
20.	В сградите-обекти на интервенция, предложени за финансиране, се помещават действащи към момента културни/ спортни организации/ държавна и/или общинска администрация и същите са допустими и отговарят на изискванията на Насоките за кандидатстване	☐	☐	
21.	Целевите стойности на индикаторите са правилно остойностени и съответстват на дейностите по предложението за изпълнение на инвестиция	☐	☐	
22.	Предложението за изпълнение на инвестиция е в съответствие с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“	☐	☐	

Критерии за оценка на качеството	Макс. брой точки	Източник на проверка
1. Процент енергийно спестяване в годишното потребление на първична енергия в резултат на енергоспестяващите мерки – Y, kWh/год (средна стойност за проекта в случай на повече от един обект на интервенция)	30	Валиден сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация – енергийните спестявания се изчисляват по следната формула: % спестявания = {общ

		<p>годишен разход на първична невъзобновяема енергия при актуално състояние (преди изпълнение на ЕСМ) - общ годишен разход на първична невъзобновяема енергия след изпълнение на ЕСМ} / {общ годишен разход на първична невъзобновяема енергия при актуално състояние (преди изпълнение на ЕСМ)} x 100</p> <p>Изчислява се средноаритметичната стойност за проекта в случай на повече от един обект на интервенция.</p>
> 50 %	30	
> 40% ≤ 50%	20	
≥ 30% ≤ 40%	10	
2. Очаквано годишно намаляване на емисиите на CO₂ (екологични ползи)	30	<p>Валиден сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация – изчислява се като разлика между стойността на актуалните емисии CO₂ преди ЕСМ и стойността на емисиите CO₂ след ЕСМ.</p> <p>Общата стойност на емисии CO₂ за проекта се сумира в случай на повече от един обект на интервенция.</p>
> 150 т CO ₂ екв.	30	
> 50 т CO ₂ екв. ≤ 150 т CO ₂ екв.	20	
≤ 50 т CO ₂ екв.	10	
3. Ефективност на инвестицията за енергийна ефективност като отношение на необходимата инвестиция в лева към количеството спестена първична енергия в kWh на годишна база – лв. /kWh/г	30	<p>Валиден сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация – изчислява се като се раздели общата стойност на исканите безвъзмездни средства в лева по ПИИ на очакваното количество спестена първична енергия в kWh/г</p> <p>В случай на повече от един обект на интервенция се сумира спестена първична енергия в</p>

		<i>kWh/год. за всички сгради, включени в ПИИ</i>
≤ 3 лв./kWh/г	30	
> 3 лв./kWh/г ≤ 5 лв./kWh/г	20	
> 5 лв./kWh/г	10	
4. Целесъобразност на инвестицията за енергийна ефективност като отношение на кв.м РЗП обновена публична инфраструктура към броя на сградите с подобрена публична инфраструктура – кв. м РЗП / брой сгради	30	<i>Разгърнатата застроена площ в кв.м. на сграда е посочена на стр.1 от валидния сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация</i> <i>В случай на повече от един обект на интервенция се сумира РЗП на всички сгради, включени проекта</i>
> 2300 кв. м РЗП/ бр.сгр.	30	
> 500 кв. м РЗП/ бр.сгр.≤ 2300 кв. м РЗП / бр.сгр.	20	
≤ 500 кв. м РЗП/ бр.сгр.	10	
Максимален брой точки:	120	

Оценката на качеството се извършва чрез директно въвеждане на оценките и мотивите за тяхното поставяне от оценителите в ИС на МВУ.

Предложения, получили **минимум 65 точки** на критерии за оценка на качеството, се класират в низходящ ред съобразно получената оценка, като за финансиране се предлагат всички ПИИ по реда на класирането до покриване на общия размер на бюджета по процедурата.

В случай че предложенията имат равен брой точки на критерии за оценка на качеството, те ще бъдат класирани съобразно получения брой точки по посочените по-долу критерии при спазване на следната последователност:

1. Целесъобразност на инвестицията за енергийна ефективност като отношение на кв.м РЗП обновена публична инфраструктура към броя на сградите с подобрена публична инфраструктура – кв. м РЗП / брой сгради;
2. Ефективност на инвестицията за енергийна ефективност като отношение на необходимата инвестиция в лева към количеството спестена първична енергия в kWh на годишна база (лв./kWh/г);
3. Очаквано годишно намаляване на емисиите на CO₂ (екологични ползи).

18. НАЧИН НА ПОДАВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИЯ

Подаването на предложението за изпълнение на инвестиция по настоящата процедура се извършва изцяло по електронен път чрез попълване на уеб базиран формуляр за кандидатстване и подаване на формуляра и придружителните документи чрез **ИС за МВУ (ИСУН 2020, раздел НПУ)** единствено с използването на валиден Квалифициран електронен подпис (КЕП) издаден от доставчик на квалифицирани електронни удостоверителни услуги по смисъла на чл. 3, параграф 20) от Регламент (ЕС) № 910/2014, чрез модула „Е-

кандидатстване“ на следния интернет адрес: <https://eumis2020.government.bg/bg/s/800c457d-e8be-4421-8ed9-9e78d0a75c39/Procedure/Active>

Подготовката и подаването на предложението за изпълнение на инвестиция в **ИС за МВУ (ИСУН 2020, раздел НПВУ)** се извършва по следния начин: Кандидатът влиза в **ИС за МВУ (ИСУН 2020, раздел НПВУ)**, след регистрация чрез имейл и парола, избира настоящата процедура за кандидатстване от „Отворени процедури“ и създава ново предложение за изпълнение на инвестиция.

Предложението за изпълнение на инвестиция по настоящата процедура се изготвя от кандидата съгласно инструкциите, дадени в Приложение Л1 „Указания за попълване и подаване на Електронен формуляр за кандидатстване“.).

Изискващите се съгласно раздел 19 придружителни документи към Формуляра за кандидатстване също се подават изцяло електронно.

19. СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ, КОИТО СЕ ПОДАВАТ НА ЕТАП КАНДИДАТСТВАНЕ

При кандидатстване по настоящата процедура крайният получател трябва да попълни веб-базирания Формуляр за кандидатстване и съответните приложения към настоящите Насоки за кандидатстване, публикувани на интернет адресите на:

- Министерството на регионалното развитие и благоустройството, меню „Проекти по НПВУ“, на електронен адрес: <https://www.mrrb.bg/bg/proekti-br-po-npvu/>,
- Модула за електронни услуги в ИСУН 2020 <https://eumis2020.government.bg/>

При кандидатстване следва да се представят по електронен път всички изискуеми документи в ИС за МВУ - Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020 (ИСУН 2020), раздел „Национален план за възстановяване и устойчивост“ (НПВУ), както следва:

1. **Формуляр за кандидатстване** - попълва се електронно в ИС за МВУ;
2. **Декларация за съответствие с изискванията по процедурата при кандидатстване (Приложение В) (за кандидат и за партньори)** - подава се в оригинал - файл формат WORD
3. **Декларация за сертификат за енергийна ефективност** - попълва се към Формуляра за кандидатстване в ИС за МВУ;
4. **Документ за собственост върху недвижимия имот, от който е видно, че недвижимият имот е държавна/общинска собственост, включително акт на Министерски съвет или заповед на министър/ръководител на друго ведомство, от които да е видно правото на управление/на ползване в случаите на държавна собственост**- подава се във формат сканирано копие;
5. **Партньорско споразумение (ако е приложимо)** - подава се във формат сканирано копие;
6. **Обследване за енергийна ефективност, придружено от сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация и доклад от обследването** – подават се във формат сканирано копие; прилага се като архивиран файл за всеки отделен обект на интервенция, като ясно се посочва в поле „Описание на документа“ в ИС за МВУ обектът, за който се отнася;
7. **Технически паспорт** – подават се във формат сканирано копие; прилага се като архивиран файл за всеки отделен обект на интервенция, като ясно се посочва в поле „Описание на документа“ в ИС за МВУ обектът, за който се отнася;

8. **Техническа документация** съгласно Насоките за кандидатстване - *подава се във формат сканирано копие, а КСС – във файл формат EXCEL; Прилага се като архивиран файл за всеки отделен обект на интервенция, като ясно се посочва в поле „Описание на документа“ в ИС за МВУ обектът, за който се отнася.*
9. **Декларация за държавни/минимални помощи (Приложение Г)** – *подава се в оригинал - файл формат WORD (ако е приложимо);*
10. **Декларация за получени минимални помощи (Приложение Г1)** – *подава се в оригинал - файл формат WORD (ако е приложимо);*
11. **Декларация за получена държавна/минимална помощ (Приложение Г2)** - *подава се в оригинал - файл формат WORD (ако е приложимо);*
12. **Контролен лист за самооценка** съгласно „принципа за ненанасяне на значителни вреди“ (Приложение Д)- *подава се в оригинал - файл формат WORD;*
13. **Договори/решения/концесионен договор или друг документ, регламентиращ експлоатацията/ стопанисването на обекта от спортни/културни организации/дружества или други субекти (ако е приложимо), като договори за наем/концесионен договор или други приложими документи, регламентиращи експлоатацията/стопанисването на обекта – предоставя се в случай на ПИИ за спортна инфраструктура по чл. 38 на ОРГО и на ПИИ за културна/спортна инфраструктура в режим деминимис** - *подават се във формат сканирано копие; прилагат се като архивиран файл за всеки отделен обект на интервенция, като ясно се посочва в поле „Описание на документа“ в ИС за МВУ обектът, за който се отнася.*
14. **Пълномощно/заповед на лицето, което подписва с електронен подпис от името на кандидата документите за кандидатстване по предложението за изпълнение на инвестиция в ИС за МВУ и допълненията и поясненията към него (ако е приложимо)** - *подава се във формат сканирано копие.*

20. КРАЕН СРОК ЗА ПОДАВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Ще се прилага процедура чрез подбор на предложения за изпълнение на инвестиции от крайни получатели с един краен срок за кандидатстване.

Крайният срок за кандидатстване по настоящата процедура е до 28 април 2023 година, **17:00 ч.**

Срокът за подаване на предложения по процедурата може да се удължава:

1. при изменение на документите по настоящите Насоки след откриване на процедура чрез подбор;
2. когато в срок до три дни преди изтичането на посочения краен срок няма постъпили предложения или всички постъпили предложения са оттеглени;
3. когато общият размер на заявените средства за финансиране по подадените предложения в рамките на посочения краен срок е по-малък от бюджета на процедурата.

ВАЖНО!

Кандидатите могат да задават допълнителни въпроси и да искат разяснения във връзка с Условието за кандидатстване до 21 дни преди изтичането на срока за кандидатстване.

Допълнителни въпроси могат да се задават в ИС на МВУ -ИСУН 2020, раздел НПВУ чрез модул „Електронно кандидатстване“, в раздела на процедурата ПРОЦЕДУРА BG-RRP-4.020 „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ“, секция „Искане за разяснение“

Няма да бъдат предоставяни отговори на въпроси, зададени по телефона. Няма да бъдат изпращани индивидуални отговори на зададени от кандидатите по процедурата въпроси.

Разясненията се утвърждават от Ръководителя на СНД. Разясненията се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на предложението и са задължителни за всички кандидати.

Разясненията се публикуват на интернет страницата на СНД и в информационната система за Механизма в 10-дневен срок от получаването на искането, но не по-късно от 14 дни преди изтичането на срока за кандидатстване.

Разясненията се вземат предвид при осъществяване на оценката на предложенията по процедурата.

21. ПРОЦЕДУРА ЗА СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОРИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ С КРАЙНИТЕ ПОЛУЧАТЕЛИ И ИЗДАВАНЕ НА ОТКАЗИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СРЕДСТВА

21.1. Уведомяване относно решението на СНД

В съответствие с чл. 20 и 21 от ПМС № 114/08.06.2022 г. и посл. изм. за определяне на детайлни правила за предоставяне на средства на крайни получатели от Механизма за възстановяване и устойчивост се взема решение за предоставяне на средства от Механизма за одобрените предложения, както и решение, с което отказва предоставянето на средства от Механизма. Преди вземане на решение за предоставяне на помощ по МВУ, СНД извършва проверка за липса на двойно финансиране.

В срок до 15 работни дни от влизането в сила на решението за предоставяне на средства от Механизма, Ръководителят на структурата за наблюдение и докладване сключва договор за финансиране с крайния получател.

Правата и задълженията, които възникват за крайния получател, са описани в приложения договор за финансиране (Приложение Е1).

По време на изпълнение на дейностите по ПИИ крайните получатели следва да спазват Условието за изпълнение на одобрените инвестиции (Приложение Е2).

21.2. Сключване на договор за финансиране

Процедурата по проверка на документалната допустимост на кандидатите ще се извършва изцяло в електронна среда чрез Информационната система за МВУ (ИСУН 2020), раздел НПВУ, поради което комуникацията между СНД и кандидатите ще се води единствено през нея. Чрез ИС за МВУ (ИСУН 2020), раздел НПВУ, до всеки одобрен за финансиране кандидат се изпраща електронно уведомление за представяне на конкретни изброени доказателства за доказване на съответствието му с изискванията за краен получател.

Уведомлението съдържа указания за вида и формата на изисканите доказателства, както и срока, в който тези доказателства следва да бъдат представени. Поканите се считат за получени от съответния кандидат с изпращането им в ИС за МВУ (ИСУН 2020), раздел НПВУ.

I. Списък на документите, които се подават на етап сключване на договори за финансиране с крайните получатели.

ПРИЛОЖЕНИЕ В: Декларация за съответствие с изискванията по процедурата при подписване на договор за финансиране на одобрени инвестиции (за кандидат и партньори - ако е приложимо)

ПРИЛОЖЕНИЕ Г: Декларация за държавни/ минимални помощи (ако е приложимо)

ПРИЛОЖЕНИЕ Г1: Декларация за получени минимални помощи (ако е приложимо)

ПРИЛОЖЕНИЕ Г2: Декларация за получена държавна/минимална помощ (ако е приложимо)

ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-II: Форма на финансова идентификация

Заявление за профил за достъп на краен получател до Информационната система на МВУ

Други документи, посочени в уведомление за представяне на конкретни изброени доказателства за доказване на съответствието му с изискванията за краен получател

21.3. Условия, приложими към изпълнението на проекта, след подписване на договора за финансиране от МВУ

Ръководителят на СНД подписва договор за предоставяне на средства от МВУ, като задълженията, които възникват за конкретния краен получател са описани в приложенията към договора за финансиране.

До 14 дни от датата на сключване на договора за предоставяне на средства от МВУ, СНД организира информационна среща с крайните получатели и/или публикува Ръководство за изпълнение на инвестициите за запознаване с изискванията за изпълнение на инвестициите по съответната процедура, с изключение на случаите в които получателят изрично е заявил, че няма да се възползва от тази възможност.

По време на изпълнение на дейностите по ПИИ, крайният получател следва да спазва публикуваното от СНД ръководство за изпълнение на инвестициите по настоящата процедура.

22. ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ НАСОКИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

Документи за кандидатстване	ПРИЛОЖЕНИЕ В: Декларация за съответствие с изискванията по процедурата при кандидатстване (за кандидат и партньори (ако е приложимо))
	ПРИЛОЖЕНИЕ Г: Декларация за държавни/минимални помощи ПРИЛОЖЕНИЕ Г1: Декларация за получени минимални помощи ПРИЛОЖЕНИЕ Г2: Декларация за получена държавна/минимална помощ
	ПРИЛОЖЕНИЕ Д: Контролен лист за самооценка съгласно „принципа за ненанасяне на значителни вреди“
	ПРИЛОЖЕНИЕ Е1: Проект на договор за финансиране ПРИЛОЖЕНИЕ Е2: Условия за изпълнение на одобрените инвестиции
Документи за информация	ПРИЛОЖЕНИЕ Л1: Указания за попълване и подаване на Електронен формуляр за кандидатстване ПРИЛОЖЕНИЕ Л2: Списък с регионите за планиране в България и областите, попадащи в тях
	ПРИЛОЖЕНИЕ О1: Указания за оценка на съответствието на предложенията за изпълнение на инвестиции с правилата за държавни помощи ПРИЛОЖЕНИЕ О2: Условия за предоставяне на минимални помощи в съответствие с Регламент (ЕС) №1407/2013 ПРИЛОЖЕНИЕ О3: Схема за групово освобождаване на инвестиции за спортна инфраструктура по чл. 38 „Инвестиционни помощи за мерки за повишаване на енергийната ефективност“ от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 ПРИЛОЖЕНИЕ П: Образец на независима експертна оценка, изготвена от сертифициран енергиен одитор (лица от регистъра по чл.44 ал. 1 от Закона за енергийна ефективност) след приключване на дейностите по изпълнение на СМР